

Esko Peltonen

**OPISKELIJOIDEN
SIJOITUSKÄYTTÄYTYMINEN**

VEDONLYÖNTI-

JA

Case: Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijat

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Kesäkuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaari	Aika Kesäkuu 2016	Tekijä/tekijät Esko Peltonen
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Työn nimi OPISKELIJOIDEN VEDONLYÖNTI- JA SIOITUSKÄYTTÄYTYMINEN – Case: Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijat		
Työn ohjaaja Jorma Saloniemi		Sivumäärä 60 + 3
Työelämäohjaaja		
<p>Tämä opinnäytetyö lähti kiinnostuksesta vedonlyöntiin ja sijoittamiseen. Idea oli hetken aikaa hieman hatara, mutta tarkentui syksyn 2015 aikana selkeämmäksi kokonaisuudeksi.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin vedonlyönnin sekä sijoittamisen teoriaa omina kokonaisuuksinaan. Tietoa haettiin suomenkielisestä kirjallisuudesta, uutisartikkeleista sekä blogiteksteistä. Lähteet olivat pääosin suomenkielisiä.</p> <p>Vertailua opiskelijoiden vedonlyönti- ja sijoittamiskäyttäytymisestä selvitettiin kyselytutkimuksen avulla. Kyselyllä haluttiin saada tietoa mahdollisesta linkistä vedonlyönnin ja sijoittamisen kiinnostuksen välillä. Kysely toteutettiin Centria-ammattikorkeakoulussa 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijoille. Kyselyyn tuli yhteensä 94 vastausta.</p> <p>Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että viitteitä yhteyksistä vedonlyönnin ja sijoittamisen kiinnostuksen välillä oli tutkimusaineistossa havaittavissa. Lisäksi esimerkiksi vanhempien sijoittamisen havaittiin vaikuttavan nuoren kiinnostumiseen sijoittamisesta.</p>		

Asiasanat koripallo, kyselytutkimus, sijoittaminen, vedonlyönti, Veikkaus

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date June 2016	Author Esko Peltonen
Degree programme Business Administration		
Name of thesis BETTING AND INVESTMENT BEHAVIOR OF STUDENTS Case: Students of Centria University of Applied Sciences		
Instructor Jorma Saloniemi		Pages 60 + 3
Supervisor		
<p>This thesis was made out of interest in betting and investing. The general idea was a little vague for some time, but during the autumn 2015 it clarified to a much better entity.</p> <p>The theory part of this thesis contains betting and investing as their own entities. The information was found from Finnish literature, news articles and blogs.</p> <p>Comparison between students' behavior on betting and investment was studied by a questionnaire. The survey was aimed to get information on a possible link between interest in betting and investment. The survey was carried out in Centria University of Applied Sciences on the first and second year students. In total 94 answers were received.</p> <p>When analyzing the results, it appeared that a link between interest in betting and investment can be found. Also, for example the investment history of parents was found to affect the interest in students.</p>		
Key words basketball, betting, investment, survey, veikkaus		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 VEDONLYÖNTITEORIA	2
2.1 Vedonlyönti ilmiönä	2
2.2 Kertoimet	3
2.2.1 Kiinnostus vedonlyöntiin	4
2.2.2 Muuttuvat kertoimet	6
2.3 Vedonlyönnin lajit	7
2.4 Käsitteitä ja termejä	9
2.5 Kassanhallinta	12
2.5.1 Panostus	12
2.5.2 Seuranta	14
2.6 Vedonlyönti sijoitusmuotona	15
3 SJOITTAMISEN TEORIA	17
3.1 Mitä sijoittaminen on?	17
3.2 Sijoittamisen aloittaminen	17
3.3 Osake sijoituskohteena	19
3.4 Muita sijoituskohteita	20
3.5 Riskien arviointi ja niihin varautuminen	22
3.6 Sijoitusstrategia	22
3.7 Tunnuslukuja ja termistöä	24
4 TUTKIMUSMENETELMÄ	26
4.1 Tutkimusmenetelmän valinta	26
4.2 Tutkimuksen luotettavuus	26
4.3 Tutkimuksen toteutus	27
5 TULOKSET	28
5.1 Taustatiedot	28
5.2 Vedonlyönti	30
5.3 Sijoittaminen	33
5.4 Ristiintaulukointi	35
5.4.1 Sijoittaminen	36
5.4.2 Kiinnostus	40
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	46
6.1 Hypoteesit	46
6.2 Yhteenvedo	46
6.3 Opinnäytetyön seminaarin johtopäätökset	48
LÄHTEET	49

LIITTEET

LIITE 1. Kyselylomake

LIITE 2. Esite Nuori Sijoittaja 2016-seminaarista

KUVIOT

KUVIO 1. Kerroinvaihtelu Golden State Warriors – Los Angeles Clippers.....	6
KUVIO 2. Ikäjakautuma	28
KUVIO 3. Sukupuolijakautuma.....	29
KUVIO 4. Aloitusvuosi	29
KUVIO 5. Työtilanne	30
KUVIO 6. Pelaamisen frekvenssi	30
KUVIO 7. Pelaamiseen käytetty rahamäärä	31
KUVIO 8a. Kirjanpito peleistä	31
KUVIO 8b. Koetko olevasi voitolla?.....	32
KUVIO 8c. Tavoitteesi vedonlyönnissä	32
KUVIO 9. Vedonlyöntiprosessi	32
KUVIO 10. Säästäminen.....	33
KUVIO 11. Säästämisen tavoitteet	33
KUVIO 12. Oletko sijoittanut rahaa?	34
KUVIO 13. Vanhempien sijoittaminen	34
KUVIO 14. Kiinnostus sijoittamiseen	35
KUVIO 15. Iän ja sijoittamisen ristiintaulukointi.....	36
KUVIO 16. Sukupuolen ja sijoittamisen ristiintaulukointi.....	37
KUVIO 17. Aloitusvuoden ja sijoittamisen ristiintaulukointi	37
KUVIO 18. Työtilanteen ja sijoittamisen ristiintaulukointi.....	38
KUVIO 19. Vedonlyöntiin käytetyn rahan ja sijoittamisen ristiintaulukointi	39
KUVIO 20. Vanhempien sekä oman sijoittamisen ristiintaulukointi	39
KUVIO 21. Sijoittamisen ja säästämisen ristiintaulukointi	40
KUVIO 22. Iän ja kiinnostuksen ristiintaulukointi	41
KUVIO 23. Kiinnostuksen ja sukupuolen ristiintaulukointi.....	41
KUVIO 24. Kiinnostuksen ja aloitusvuoden ristiintaulukointi.....	42
KUVIO 25. Kiinnostuksen ja työtilanteen ristiintaulukointi	42
KUVIO 26. Kiinnostuksen ja vedonlyöntiin käytetyn rahan ristiintaulukointi	43
KUVIO 27 Kiinnostuksen ja vanhempien sijoittamisen ristiintaulukointi	44
KUVIO 28. Kiinnostuksen ja säästämisen ristiintaulukointi	44

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Kertoimien eri esittämistapoja	4
TAULUKKO 2. Vedonlyöntiseuranta	15
TAULUKKO 3. Sijoitusajan vaikutus sijoituksen tuottoon	18

1 JOHDANTO

Alkuperäinen ideani opinnäytetyöhön kohosi omasta kiinnostuksesta niin sijoittamiseen kuin vedonlyöntiinkin. Olin jo jonkin aikaa kehitellyt ajatusta näiden kahden toiminnan välisistä yhtäläisyyksistä, ja opinnäytetyön aihetta miettiessäni päätin tutkia, vaikuttaako mahdollinen kiinnostus vedonlyöntiin myös kiinnostukseen sijoittamisesta. Lopullinen päätös kyselytutkimuksesta opiskelijoille virisi vasta opinnäytetyön teoriaosuutta tehdessä. Kysely tuntui hyvältä tavalta tutkia kiinnostusten välistä korrelaatiota opiskelijoissa.

Tämän opinnäytetyön teoriaosuus koostuu viidestä luvusta. Ensimmäisessä luvussa käsittelen vedonlyönnin teoriaa yleisesti tukeutuen omiin kokemuksiini sekä aiheesta kirjoitettuun kirjallisuuteen. Toisessa luvussa keskityn sijoittamisen teoriaan sekä osakkeisiin sijoituskohteena. Kolmannessa ja neljännessä luvussa esittelen tutkimukseni rakenteen sekä käyn läpi käytännön toteutusta. Esittelen myös syyt tutkimusmenetelmän valitsemiselle. Viidennessä luvussa analysoin taulukoihin tukeutuen tutkimukseni tuloksia. Erityisesti mielenkiintoni herättivät kysymykset, jotka ohjasivat melkoisesti tutkimukseni sisältöä ja luonnetta. Kysymyksistäni rakensin viisi hypoteesia, joiden paikkansa pitävyyttä lähdin selvittämään.

Hypoteesini tutkimuksessa olivat:

- Vanhempien historia sijoittamisesta vaikuttaa opiskelijoiden kiinnostukseen
- Pidemmällä olevat opinnot lisäävät kiinnostusta
- Kiinnostus vedonlyöntiin lisää myös kiinnostusta sijoittamiseen
- Kiinnostus omaan taloudenhoitoon (säästäminen) näkyy kiinnostuksena myös sijoittamiseen
- Tämänhetkinen työtilanne vaikuttaa kiinnostukseen

Kuudennessa luvussa, eli johtopäätöksissä, esitän yhteenvedon hypoteesieni toimivuudesta ja analysoin laajemmin tutkimuksesta syntyneitä johtopäätöksiä.

2 VEDONLYÖNTITEORIA

Tässä alaluvussa käsittelen vedonlyöntiä yleisesti ja esittelen sen termistöä. Koska opinnäytetyön tavoitteena on tutkia vedonlyönnin ja osakemarkkinoiden samankaltaisuuksia, muodostaa vedonlyönnin teoria yhden osa-alueen teoriapohjasta. Esimerkeissani keskityn koripallon suurimpaan ammattilaissarjaan NBA:han sekä jääkiekon SM-liigaan, sillä nämä sarjat ovat itselleni vedonlyönnin osalta ehkäpä ne tutuimmat sarjat.

2.1 Vedonlyönti ilmiönä

Ihminen on kautta aikain lyönyt vetoa erilaisista asioista. Arkeologisista löydöistä on paljastunut, että noppapelit olivat osa arkea jo muinaisen Egyptin aikoina. Urheilun kehittäminen - ja myöhemmin ammattimaistuminen - sekä tiedonvälityksen massiivinen monipuolistuminen ovat vain edesauttaneet jo tuhansia vuosia vanhaa ilmiötä. (Vuoksenmaa, Kuronen & Nåls 1999, 205.)

2010-luvulla vedonlyönti on selkeästi viihteellistynyt sosiaalisen median vaikutuksen myötä. Pelaaja voi lyödä vetoa oikeastaan jokaisesta suurta julkisuutta saavuttavasta tapahtumasta, esimerkiksi Euroviisuista, Oscar-gaalasta sekä eri maiden vaaleista.

Tämän lisäksi yhtiöt käyttävät markkinoinnissaan hyväkseen niin sanottuja affiliaatteja eli yksityisiä markkinoijia. Koska markkinointi Suomen rajojen sisäpuolella on Oy Veikkaus Ab:n yksinoikeus, käyttävät vedonlyöntiyhtiöt urheilun tai vedonlyönnin kautta tunnettuja henkilöitä tai sivustoja, jotka jakavat omissa sosiaalisen median kanavissaan yhtiöiden eri tarjouksia.

Useat yhtiöt järjestävät myös affiliaattiensa kautta kilpailuja, joissa palkintoina on matkoja eri urheilutapahtumiin ympäri maailman. Usein näissä kilpailuissa ainoa vaatimus on tili kyseiselle sivustolle. Joissain tapauksissa vaaditaan myös vedonlyöntiä tiettyyn kohteeseen tai liigaan, joissa suurimmalla kertoimella osunut pelaaja voittaa.

Samalla suurten voittojen hehkuttaminen sosiaalisessa mediassa ja iltapäivälehdissä vahvistaa tämänkaltaista pelaamista. Esimerkiksi marraskuussa 2015 Iltalehti teki jopa uutisen erään suomalaisen miehen vedonlyöntivoitosta. (Pudas 2015.) Tämänkaltaiset vedot ovat harvoin järkeviä pitkäjänteisen pelaamisen kannalta, ja niihin rohkaiseminen onkin lähinnä vedonlyöntiyhtiöiden intresseistä lähtevää. (UNIBETFinland 2015.)

Ehkä voidaan olettaa, että jokaisella meistä on jokin käsitys vedonlyönnistä. Toisille se on hauskaa ajanvietettä ystävien kesken, toiset hakevat lisäjännitystä esimerkiksi TV:stä tulevaan urheiluun, ja pienelle osalle se on lisätulon hakemista – jopa ammattimaista sijoittamista.

Vedonlyönti onkin kehittynyt alkuaikojensa paheksutusta uhkapelistä hyväksytyksi viihteeksi ja äärimmillään jopa sijoittamisen muodoksi (Vuoksenmaa ym. 1999, 207). Vuoksenmaa (1999) esittää ammattilaisia olevan Suomessa vain vähän (Vuoksenmaa ym. 1999, 37). Virtanen ja Vänni päätyivät kyselytutkimuksessaan viiden prosentin osuuteen (11/223) vuonna 2005 (Virtanen & Vänni 2005, 103). Tutkimus toteutettiin vedonlyöntiin keskittyvällä www.ylikerroin.com sivustolla, joten tutkimukseen vastanneiden kohdalla oletusarvona voidaan pitää yleistä kiinnostusta vedonlyöntiin. Vaikkakin vastanneiden määrä oli melko vähäinen, eikä yhden sivuston käyttäjistä voida luoda kovin syväluotaavaa arviota koko Suomen tilanteesta, voidaan olettaa ammattimaisten pelaajien määrän kasvaneen Vuoksenmaan kirjan ajoista.

2.2 Kertoimet

Kertoimilla määritetään, kuinka moninkertaisesti pelaaja saa panoksensa takaisin voittaessaan vedon. Esimerkiksi kertoimen ollessa 1,5 ja henkilön panostaessa 10 euroa, saa hän voittaessaan 15 euroa, jääden näin 5 euroa voitolle.

Kertoimet ovat yksi vedonlyöntitoimistojen parhaista tavoista houkutella asiakkaita. Jos yhtiö tarjoaa suuria kertoimia, ovat myös asiakkaan mahdolliset voitot suurempia. Esimerkiksi Veikkaushuone

.com markkinoi sivustoaan parhailla kertoimilla jääkiekon SM-liigan vedonlyönnin kohteista (Veikkaushuone 2015).

Tässä opinnäytetyössä käytän niin sanottuja desimaalikertoimia, osaksi niiden helppouden vuoksi, osaksi siksi että ne ovat Suomessa yleisin kertoimien esittämismuoto. Näiden lisäksi esimerkiksi Iso-Britanniassa käytetään niin sanottuja murtolukukertoimia (eng. fractional odds) ja Yhdysvalloissa amerikkalaisia kertoimia (eng. Moneyline odds tai American odds). (Wikipedia 2015a.) Näiden kertoimien väliset suhteet olen esittänyt taulukossa alla.

TAULUKKO 1. Kertoimien eri esittämistapoja

Desimaali	Murtoluku	Amerikkalainen
1,25	1/4	-400
1,5	1/2	-200
2,0	1/1	-100
2,25	5/4	+125
2,5	6/4	+150

Taulukossa vasemmalta oikealle lukiessa yksi rivi vastaa samaa kerrointa. Tämän mukaan desimaalikerroin 1,25 on murtolukukertoimena esitettynä 1/4 sekä amerikkalaisena kertoimena -400. Murtolukukerroin esittää pelaajan sijoitusta sekä voittoa. Kuviossa esimerkiksi 1/4–kertoimella jaettava on pelaajan voitolle jäämä summa, jos hän pelaa jakajan määrittämän määrän. Esimerkissä neljä euroa kohteeseen panostamalla jää voitolle yhden euron. Amerikkalaisissa kertoimissa negatiiviset luvut kertovat, kuinka paljon pelaajan täytyy pelata jäädäkseen voitolle \$100 ja positiiviset luvut kuinka paljon pelaaja voittaa \$100 vedolla. Esimerkiksi amerikkalainen kerroin -400 tarkoittaa, että pelaajan täytyy panostaa \$400 jäädäkseen \$100 voitolle. (Wikipedia 2015a.)

Kertoimet voidaan muodostumisensa mukaan jakaa kahteen eri luokkaan; kiinteisiin ja muuttuviin. Lyödessä vetoa kiinteällä kertoimella tulee se olemaan sama myös voittoa lunastaessasi, riippumatta kohteen pelivaihdosta. Muuttuva kerroin sen sijaan saattaa nousta tai laskea pelivaihdon mukaan vapaasti. (Helenius 2009, 69.)

2.2.1 Kiinnostus vedonlyöntiin

Kiinteät kertoimet määrittelevät vedonlyöntitoimistojen kertoimenlaskijat. Kerroin lasketaan vertaamalla tapahtuman todennäköisyyttä yhtiön määrittämään palautusprosenttiin, eli vedonlyöntiyhtiön itselleen määrittämään katteeseen. Esimerkiksi 20.11.2015 jääkiekon SM-liigan ottelussa Ässät – Kärpät kertoimien ollessa Veikkauksella 4,20 – 3,90 – 1,68

(kotivoitto-tasapeli-vierasvoitto) arvioi kertoimenlaskija todennäköisyyden kotivoitolle olevan noin 24 % ($1/4,20 \approx 0,238$), tasapelille noin 26 % ($1/3,90 \approx 0,256$) sekä vierasvoitolle noin 60 % ($1/1,68 \approx 0,595$).

Prosenttiarvioiden summa ylittää 100 %, sillä arvioiden pyöristyksen lisäksi mukaan on laskettu myös yhtiön itse määrittämä osuus pelivaihdosta, eli komissio. Esimerkiksi Veikkaushuone.com määritteli samaan otteluun omat kertoimensa 4,00 (25 %) – 4,10 (24 %) – 1,84 (54 %).

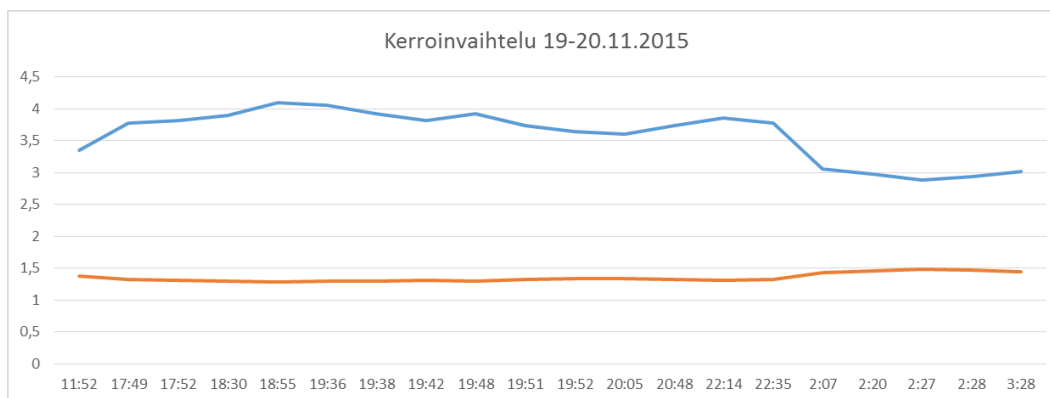
Kuten arvioiden summasta voidaan päätellä, on Veikkaushuoneen määrittämä komissio Veikkausta alhaisempi. Lisäksi Veikkaus painottaa arviossaan Kärppien voittoa Veikkaushuonetta enemmän.

Kertoimia ei voidakaan aina arvioida puhtaasti todennäköisyyksien perusteella, vaan toimistojen täytyy ottaa huomioon myös pelaamisen psykologinen puoli. Esimerkiksi Veikkauksen täytyy Suomen maajoukkueen sekä kotimaisten liigojen otteluissa ottaa huomioon, että kaikki vedonlyöjät eivät edes pyri pitkäjänteiseen – ja täten suuremmalla todennäköisyydellä voittavaan - pelaamiseen, vaan lyövät vetonsa yksinomaan tunnesyistä. (Helenius 2009, 70.)

Tämän lisäksi tunnesyistä vetojaan lyövät pelaajat saattavat yliarvostaa suuria suosikkeja. Tämä näkyy etenkin otteluissa, jotka näkyvät TV:ssä ihmisten hakiessa jännitystä otteluiden katsomiseen. Tällöin yhtiön täytyy tehdä päätös yrittääkö se hieman normaalia korkeammalla kertoimella houkutella lisää pelaajia, vai madaltaa kertoimia arvioonsa nähden voittojen tasaamiseksi. (Helenius 2009, 70.)

Kiinteillä kertoimilla pelattavissa peleissä pelaajan vastustajana ovat siis vedonlyöntiyhtiöt (Helenius 2009, 14). Pelaaja saa kuitenkin hyödyn kertoimen asettajiin siinä, että yhtiön täytyy tarjota päivässä arvio jopa satoihin kohteisiin, kun taas yksittäinen vedonlyöjä voi arvioida omien taitojensa sekä tietojensa mukaan, pelaako hän kohdetta vai ei. Kiinteillä kertoimilla pelattavissa peleissä yhtiöillä onkin mahdollisuus hävitä selkeästi enemmän rahaa kuin muuttuvilla kertoimilla.

Kiinteätkin kertoimet voivat muuttua hieman markkinoiden mukana pelivaihdon kasvaessa, mutta jo lyötyihin vetoihin nämä muutokset eivät vaikuta. Tämä näkyy hyvin esimerkiksi koripallon tasoitusvedoissa. Esimerkiksi 20.11.2015 Golden State Warriorsin ja Los Angeles Clippersin välisessä ottelussa Clippersin pelinrakentajan Chris Paulin pelaaminen oli epävarmaa. Tämä näkyi ottelun tasoituksessa Warriorsin 7,5 pisteen etulyöntiasemana. Kun ennen ottelua tulikin tieto että Paul odotuksista huolimatta pelaakin, putosi linja 5,5 pisteeseen. Tämä vaihtelu on esitettyä kuviossa joukkueiden kertoimina. (Oddsportal 2015.)

KUVIO 1. Kerroinvaihtelu Golden State Warriors – Los Angeles Clippers

Kuviossa ensimmäinen piste on kertoimien avaaminen vedonlyöntiyhtiö Pinnacle Sportsissa 19.11.2015 kello 11.52. Tällöin kertoimet kohteeseen olivat 3,35 – 1,38. Kuvion y-akselilla olen esittänyt kertoimen koon, ja x-akselilla kellonajan, jolloin muutos on tehty. Viimeinen päivitys kertoimiin tehtiin juuri ennen ottelun alkua, eli 20.11.2015 kello 3.28. Tällöin kertoimet olivat 3.01 – 1,44.

Jorma Vuoksenmaa nosti lisäksi Unibetin Hetkinen-tv:n haastattelussa esille toisenlaisen esimerkin amerikkalaisen jalkapallon NFL-liigasta. Hänen mukaansa Yhdysvalloissa on trendi, jossa satunnaisesti veikkaavat fanit keräävät kupongeilleen useita kohteita, joissa pelataan usein suursuosikkejä sekä maali-/pistemäärävetoja. Näiden kuponkien todennäköisyys osua on todella pieni, mutta vastaavasti kertoimet ovat todella suuria. (UNIBETFinland 2015.)

NFL:ssä lähes kaikki kierroksen ottelut pelataan sunnuntain ja maanantain välillä, joten tuolloin vedonvälittäjien riski alkaa konkretisoitua. Jos on sattunut olemaan sellainen kierros, että suosikit ovat pitäneet hyvin pintansa, täytyy vedonvälittäjien nostaa altavastaaajien kertoimia kerätäkseen rahaa myös vastakkaiselle näkemykselle. Tällöin syntyy helposti ylikertoimia, joita järkevästi rahansa sijoittavan pelaajan on järkevää pelata. (UNIBETFinland 2015.)

2.2.2 Muuttuvat kertoimet

Muuttuvat kertoimet muuttuvat pelivaihdon mukaan kohteen avauksesta aina sen sulkemiseen saakka. Pelaaja ei siis tiedä lopullista kerrointaan pelatessaan kohdetta. Voitonjako voittajien kesken määräytyy sen mukaan, kuinka paljon kohteen pelivaihto on ollut. Koska voitonjako määräytyy samalla tavoin kuin esimerkiksi lotossa, ovat muuttuvakertoimiset pelit yhtiölle riskitön vaihtoehto. (Virtanen & Vänni 2005, 11.)

Esimerkiksi pelivaihdon ollessa 1000 euroa ja yhtiön palautuksen ollessa 90 %, palautetaan voittoa 900 euroa. Jäljelle jäävä 100 euroa on yhtiön itselleen pidättämä komissio. Jos voittavaa tulosta on pelattu edellämainitusta pelivaihdosta vaikkapa 50 eurolla, on voittavan tuloksen osuus pelivaihdosta tällöin 5 %. Jos yhtiö ei hakisi ollenkaan voittoa, tulisi kertoimeksi tällöin 20. Koska yhtiö kuitenkin haluaa itselleen oman marginaalinsa (10 %), kerrotaan tämä luku vielä palautuksella 0,9. Tällöin lopullinen kerroin on 18. (Virtanen & Vänni 2005, 11–12.)

Pelaajan kannattaa ottaa huomioon, että koska yhtiö tarjoaa vain alustan vedonlyönnille ja voitot määräytyvät pelivaihdon mukaan, ovat pelaajan “vastustajana” toiset pelaajat (Helenius 2009, 14). Esimerkiksi Suomessa Vakioveikkaus on suosittu muuttuvakertoiminen peli. Koska Vakioveikkauksella on jo pitkät perinteet, lyödään sitä usein jännityksen vuoksi, jolloin kohteiden tarkempi tutkiminen saattaa jäädä vajavaiseksi. Järkevä tapa pelata näitä pelejä onkin panostaa juuri ennen vedon sulkeutumista markkinaa vastaan. (Vuoksenmaa ym. 1999, 164–165.)

Yksi tapa pelata onkin etsiä hieman yllätyksellisempiä tuloksia, joita suuri massa ei osaa tai halua pelata. Esimerkiksi Veikkaus näyttää sivuillaan jokaisesta kohteesta reaaliaikaisen taulukon siitä, kuinka paljon mitään merkkiä on pelattu. Näitä pelatuimmuusprosentteja pelaaja voi verrata arvioimiinsa todennäköisyyksiin ottelun lopputuloksesta löytääkseen ylikertoimia. Tällä tavoin voitot ovat hieman epätodennäköisempiä, mutta koska tuloksia ei pelata niin paljoa, on myös voittoa jakavia pelaajia vähemmän. (Veikkaus 2015a.)

Myös tulosveto on jännityksensä vuoksi suosittu muuttuvakertoiminen peli varsinkin otteluissa, joissa on paljon yleisöä joko paikanpäällä tai TV-katsomoissa (Vuoksenmaa ym. 1999, 164). Muuttuvakertoimisissa peleissä voidaan pitää yleisenä nyrkkisääntönä, että mitä suurempi massa peliä pelaa, sitä parempi mahdollisuus järkevästi ohipelaamalla on päästä suurille voitoille. Tulosvedossa suurimmat virheet löytyvät usein edellisten pelien liiallisesta painottamisesta sekä suurten maalimäärien pelaamisesta, koska ihmiset pelaavat sitä mitä haluavat nähdä. (Vuoksenmaa ym. 1999, 168.)

2.3 Vedonlyönnin lajit

Kuten edellä on jo käsitelty, voi nykyään jo oikeastaan mistä vain suurta julkisuutta saavuttavasta asiasta tai tapahtumasta lyödä vetoa. Esimerkiksi syksyllä 2015 velloneen Sote-kriisin aikana avattiin Optibetilla kohde siitä, kaatuuko Suomen hallitus juhannukseen 2016 mennessä vai ei (Kesä 2015).

Suuren skaalan vuoksi rajaankin tässä käsittelemäni vedonlyönnin muodot Suomen Oy Veikkaus Ab:lla sekä Fintotossa mahdollisiin kohteisiin. Koska tarkoitus on käsitellä voittavaa pelaamista, en ota huomioon esimerkiksi loton tai kenon kaltaisia puhtaasti onneen perustuvia pelimuotoja.

Pitkäveto

Pitkävedossa pelaaja pelaa 1–10 kohteen rivin, jossa hänen tulee päättää, päättyykö kukin ottelu kotivoittoon (1), tasapeliin (X) vai vierasvoittoon (2). Jokaisen kohteen tulee mennä oikein, jotta kuponki on voittava. Veikkauksella peliaika on varsinainen peliaika, ellei toisin mainita. Esimerkiksi jääkiekossa siis myös tasatulos on mahdollinen, vaikka SM-liigassa ottelut pelataan aina voittoon saakka. (Veikkaus 2015b.)

Tavallisten kohteiden lisäksi tarjolla on myös ns. tasoitusvetoja. Tasoitus lisätään lopputulokseen sille joukkueelle, jonka kohdalle tasoitus on merkitty. Esimerkiksi jääkiekossa nämä tasoitukset voivat olla vain yhden maalin, mutta koripallossa jopa 20 pistettä. Veikkaus on myös rajoittanut pelaamista siten, että suurin mahdollinen yhteiskerroin on 3000 ja suurin mahdollinen voittosumma 200 000 euroa (Veikkaus 2015b).

Tulosveto

Tulosvedossa pelataan ottelun lopputulosta. Tällöin pelaaja voittaa vain, jos hänellä on merkittynä täsmälleen oikea lopputulos. Veikkauksella tulosvedon palautusprosentti on 80 %. Jos kohteen pelivaihto toteutuneelle tulokselle on yli 80 %, merkitään kohteen kertoimeksi 1,00, jotta yhtiön marginaali toteutuu. (Veikkaus 2015c.)

Moniveto

Monivedossa pelaaja pelaa 2–6 ottelussa toteutuneita maali- tai pistemääriä. Panoksissa minimimäärä on 0,05 euroa ja maksimi 100 euroa. Voittosummalle ei ole määritetty kattoa, mutta koska moniveto on muuttuvakertoiminen peli, on se aina maksimissaan 70 % kohteen pelivaihdosta. (Veikkaus 2015d.)

Vakio

Vakiossa pelataan 6–13 kohteen tuloksia, joissa pelaajalla on kolme mahdollisuutta, 1 (kotivoitto), X (tasapeli) sekä 2 (vierasvoitto). Yhden rivin hinta on 0,10–0,25 euroa ja pelin palautusprosentti on 65 %. Vakiota pelataan useimmiten järjestelmillä, joissa pelaajan on mahdollista valita yhteen kohteeseen useampi merkki. Tämä kuitenkin lisää myös hintaa sen mukaan, kuinka monta erilaista riviä kohteista

muodostuu. Esimerkiksi 13 kohteen Vakiossa jo neljään kohteeseen valittu ylimääräinen merkki nostaa hinnan 16-kertaiseksi. Pelaajan ei välttämättä tarvitse saada kaikkia kohteita oikein, vaan Vakio pitää sisällään myös pienempiä voittoluokkia. Alle kahden euron kokoisia voittoja ei kuitenkaan makseta. Suomessa Vakio on hyvin perinteinen peli, sillä Veikkauksen kaikkien aikojen ensimmäisenä pelinä se on pyörinyt jo vuodesta 1940. (Veikkaus 2015a.)

Voittajavedot

Voittajavedossa pelataan jonkin tietyn kohteen, esimerkiksi F1-osakilpailun voittajia tai tulosvaihtoehtoja. Yksilölajeissa, kuten formuloissa tai hiihdossa, pelataan useimmiten 2–3 urheilijan maaliintulojärjestystä, kun taas palloilulajeissa esimerkiksi useamman ottelun maalimääriä, yksittäisen ottelun maalintekijöitä tai puoliajan tilannetta sekä lopputulosta. Pelit ovat kohteesta riippuen joko muuttuva- tai kiinteäkertoimisia. Panosten minimimäärä on 0,20 euroa ja maksimi 100 euroa. Pelimuodosta riippuen palautusprosentti vaihtelee 70–85 % välillä. Erilaisia pelimuotoja ovat Voittajaveto, Superkaksari, Supertripla, Päivän pari sekä Päivän trio. (Veikkaus 2015e.)

Ravi-vedonlyönti

Raveja pelataan hyvin samalla tavalla kuin Veikkauksen voittajavetoa. Ravipelejä Suomessa kuitenkin järjestää, ainakin vielä toistaiseksi, Finntoto. Toto-pelit ovat muuttuvakertoimisia. Erilaisia pelimuotoja ovat Voittaja, Sija, Kaksari, Eksakta, Troikka, Päivän duo, Toto4, Toto5, Toto65, Toto64, Toto76 sekä Toto75. (Toto 2015).

Voittaja, Päivän duo, Toto 4, Toto 5, Toto 65, Toto 64, Toto 76 sekä Toto75–peleissä pelaajan täytyy tietää 1–7 lähdön voittaja. Palautusprosentti vaihtelee pelimuodon mukaan 65–85 % välillä. Sija-pelissä pelaaja voittaa jos hevonen sijoittuu kolmen parhaan joukkoon. Kaksarissa pelataan lähdön kahta parasta hevosta, ja Eksaktassa kahta parasta oikeassa järjestyksessä. Palautusprosentti on 79 %. Troikka-pelissä sen sijaan täytyy veikata lähdön kolme parasta hevosta oikeassa järjestyksessä palautusprosentin ollessa 70 %. (Toto 2015).

2.4 Käsitteitä ja termejä

Tasointus

Tasointusvedot ovat esimerkiksi koripallossa sekä amerikkalaisessa jalkapallossa usein käytetty vedonlyönnin muoto. Tasointusvedonlyönnissä vedon tarjoaja pyrkii asettamaan linjan, tasointuksen, jolla

ottelussa pelaavat joukkueet ovat tasavahvoja. Tällöin myös joukkueiden kertoimet ovat lähellä toisiaan. Tasoitus lisätään ottelun tulokseen. Jos esimerkiksi joukkue A saa 4,5 pisteen tasoituksen, ja häviää ottelun joukkue B:lle 78–82, päättyy ottelu tasoituksen jälkeen 82,5–82. Tällöin joukkue A voittaa tasoitusvedon. Jos ottelu tasoituksen jälkeen päättyy tasatulokseen, panos palautetaan. (Vedonlyönti 2016.)

Odotusarvo/ylikerroin

Vedonlyöjän määrittämä odotusarvo on tärkein tekijä ylikertoimen määrittämisessä, ja sitä kautta voittavassa pelaamisessa. Odotusarvo saadaan vedonvälittäjän ja vedonlyöjän näkemyserosta. Esimerkiksi jos vedonlyöjä arvioi joukkueen A voiton todennäköisyydeksi 45 % ja vedonvälittäjä tarjoaa otteluun kertoimen 2,4, on kohteen odotusarvo tällöin $0,45 \times 2,4 = 1,08$. Kohteen odotusarvo on siis yli yhden, eli kyseessä on ylikerroin. Jos arvio puolestaan olisi 40 %, olisi odotusarvo tällöin $0,40 \times 2,4 = 0,96$, jolloin kyseessä olisi alikerroin. Odotusarvon lukemaa yksi kutsutaan rajakertoimeksi. (Ylikerroin 2015a.)

Palautusprosentti

Palautusprosentti on vedonlyöjälle yksi tärkeimmistä tiedoista, jos hän esimerkiksi haluaa seurata vetoaan pitkällä aikavälillä, tai miettii maksullisen vihjepalvelun kannattavuutta. Osumatarkkuuden määrittely muodossa 10 osunutta vetoa /2 väärin mennyttä on merkityksetön vedonlyöjän kannalta, sillä se ei ota huomioon kohteissa olleita kertoimia. Palautusprosentti saadaan jakamalla kohteista saadut voitot niihin käytetyillä panoksilla. Näin ollen yli 100 % oleva palautus kertoo voittavasta pelaamisesta. Pitkällä aikavälillä 105 % palautus on jo erinomainen suoritus, joka onnistuu harvalta vedonlyöjältä. (Geemedia 2016.)

Affiliate

Affiliate-toiminta on yleistynyt vedonlyönnin siirryttyä verkkoon. Affiliate-markkinoinnissa esimerkiksi julkisuudesta tunnettu henkilö pyrkii saamaan vedonlyöjiä rekisteröitymään johonkin tiettyyn palveluun henkilökohtaisella linkillään tai bannerillaan. Edellämäinittu henkilö saa tästä korvauksena tietyn määrän pelaajien häviämistä tai vetoihin panoksena asetetuista rahoista. (Wikipedia 2016a.)

“Rekka”

Vedonlyönnin viihteellistyminen varsinkin sosiaalisessa mediassa on johtanut siihen, että useat harrastuksenaan vetoa lyövät pelaajat pyrkivät kokoamaan riveihinsä mahdollisimman monta kohdetta.

Tämä nostaa rivin kertoimen todella suureksi, mutta samalla osumisen todennäköisyys pienenee merkittävästi. Tämänkaltaisen pelaaminen perustuu suurten voittojen metsästämiseen lyhyellä tähtäimellä, eikä sitä näin ollen voida pitää yleensä kannattavana. (Hyytinen 2015.)

Bonukset

Useat vedonlyöntitoimistot tarjoavat uusien asiakkaiden toivossa bonuksia, joissa pelaajan ensimmäinen talletus saatetaan esimerkiksi tuplata. Esimerkiksi Comeon!-niminen toimisto tarjosi 10.5.2016 bonusta, jossa pelaajan ensimmäinen talletus tuplattiin, mutta tämä talletus tuli ”kierrättää” vähintään kuudesti minimikertoimen ollessa 1,50 ja kohteita tuli olla vähintään kaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi tallettaessasi 50 euroa, pelitilillesi annettaisiin 100 euroa rahaa. Näin ollen sinun täytyisi tietyn aikarajan sisällä asettaa 600 euron arvosta panoksia vähintään kertoimella 1,50 oleviin kahden kohteen riveihin, jotta voit nostaa rahasi tililtä. Varsinkin aloittelevalla pelaajalla bonukset ovat hyvä tapa kartuttaa vedonlyöntiin käytössä olevaa rahamäärää. (ComeOn! 2016.)

Totalit (under/over)

Niin sanotuissa total-vedoissa pelaaja pelaa ottelussa toteutunutta maali-/pistemäärää. Esimerkiksi jääkiekossa vedonlyöntitoimisto asettaa linjaksi yleensä 4,5–5,5 maalia, ja pelaajan täytyy veikata, tuleeko ottelussa enemmän vai vähemmän maaleja. Jos linjana on tasaluku, esimerkiksi jääkiekossa viisi maalia, ja ottelussa päädytään viiteen maaliin, panokset palautetaan.

Arbitraasi

Arbitraasi tarkoittaa tilannetta, jossa vedonlyöjä voittaa ottelun tuloksesta huolimatta. Usein arbitraaseja pelaavan täytyy pitää rahojaan usean eri vedonlyöntiyhtiön tilillä. Arbitraasitilanne syntyy kun eri vedonlyöntiyhtiöiden kertoimien käänteisluvut muodostavat palautusprosentiksi yli 100 %. Internetistä löytyy useita työkaluja arbitraasien laskemiseen, sekä myös joitain, jotka automaattisesti etsivät arbitraaseja eri peliyhtiöiden listoilta. (Ylikerroin 2015b).

Varianssi

Varianssi tarkoittaa satunnaisvaihtelua, joka on vedonlyönnille ominaista. Vaikka arviot ovat kuinka oikeita, saattavat tappioputket venyä pitkiksikin. Toisaalta varianssin toinen puoli on myös joskus koittava odottamaton ja ehkä ansaitsematon voittoputki. Suuria kertoimia pelatessa varianssi voi olla suurempaa, mutta tärkeintä on pitää mielessä, että pitkässä juoksussa peli saattaa olla kannattavaa, vaikka välillä huonojakin päiviä tulisi. (Veikkaussivut 2015).

2.5 Kassanhallinta

Jotta pelaaminen olisi kannattavaa, täytyy pelaajan olla koko ajan selvillä kassansa tilanteesta. Internetin aikakaudella tämä on melko helppoa, sillä erillisellä sivustolla sijaitseva pelitili ei niin helposti sekoitu päivittäisiin tuloihin ja menoihin kuin esimerkiksi käteisenä pelattava raha.

Vaikeuksia saattaa kuitenkin tuottaa, jos pelaajalla on tili useammassa vedonlyöntitoimistossa. Koska kertoimet vaihtelevat jonkin verran eri toimistojen välillä, on tämä voittojen maksimoimiseksi järkevää, mutta samalla kokonaiskuva omasta tilanteesta saattaa hämärtyä. Tämän vuoksi onkin järkevää pitää reaaliaikaista kirjanpitoa omista vedoistaan. Oikein tehty seuranta voi myös antaa hyvää suuntaa siitä, minkälainen panostus pelaajalle sopii. (Vuoksenmaa ym. 1999, 86.)

2.5.1 Panostus

Panostusstrategioita on todennäköisesti yhtä monta kuin on pelaajiakin. Satunnaisesti viihteen tai harrastuksen vuoksi pelaavat henkilöt määrittävät myös panoksensa usein alitajuisesti. Oikeanlainen panostus saattaa kuitenkin olla voittavan ja häviävän pelaamisen ero. (Vuoksenmaa ym. 1999, 86.)

Kellyn kaava

Yksi suosituimmista panostusstrategioista on matemaatikko John Kellyn kehittämä Kellyn kaava. Kaavalla pyritään maksimoimaan pelikassan nopea kasvu, joka on toisaalta myös yksi sen suurimmista riskeistä. Useat pelaajat käyttävätkin jonkinlaista jakajaa tai ”kuristusta”. Tällöin varianssin vaikutus panostukseen ei ole niin suurta. Ilman tällaista keinotekoista rajaa saattaa panostus jäädä tappioputkessa liian pieneksi, kun taas voittaessa panokset kasvavat herkästi liian suureksi. (Helenius 2009, 155–56.) Kaava soveltuu parhaiten ammattimaiseen pelaamiseen, sillä sen toimivuus perustuu mahdollisimman tarkkoihin todennäköisyysarvioihin (ESBC 2015).

Kaava voidaan kirjoittaa muodossa $(A \times B - 1) / (A - 1) = C$

jossa

A = Pelattavan kohteen kerroin

B = Voiton todennäköisyys

C = Panos kyseiselle vedolle (Helenius 2009, 152.)

Yksi mahdollisuus on myös käyttää niin sanottua Kellyn jakajaa, jolloin kaava kirjataan muotoon

$$(A \times B - 1) / (A - 1) / K_j = C$$

Tällöin K_j :lla merkitään Kellyn jakajaa. Mitä suurempi jakaja on, sitä pienempi on kohteen suositeltu panos. Jakajaa kannattaa käyttää varsinkin, jos on epävarma omasta arviostaan. (ESBC 2015.)

Tasapanostus/Tasavoitto

Varsinkin aloittelevalla vedonlyöjällä tasapanostus on helppo strategia, jolla päästä alkuun. Koska jokaiseen kohteeseen panostetaan sama määrä, ei strategia vaadi niin suurta osaamista todennäköisyyksien määrittelyssä kuin Kellyn kaava, ja panokset on helppo suhteuttaa pelikassan kokoon. Nyrkkisääntönä voidaan kuitenkin pitää 1–5 % osuutta omasta pelikassasta. Kun vetoja on alkanut kertyä useita satoja, voi omasta seurannasta yrittää päätellä, minkätyyppisiin kohteisiin voi harkita suurempaa panosta, ja mihin ehkä pienempää. (Wikipedia 2016b.)

Tasavoitto puolestaan perustuu siihen, että jokaiseen kohteeseen panostetaan niin paljon, että vedon osuessa voiton määrä on vakio. Tällöin pienemmällä todennäköisyydellä osuvat kohteet eivät saa kovinkaan suurta painoarvoa pelaajan kassasta. (Wikipedia 2016b.)

Molemmissa strategioissa heikkoutena on se, että jos pelaajan todennäköisyysarviot ovatkin tarkkoja, saattavat panostukset selkeisiin ylikertoimiin jäädä liian pieniksi, kun taas lähellä rajakerrointa liikkuvat kohteet voivat saada liian suuren painoarvon.

Martingale

Martingale-systeemi on selkeästi suosituimpi panostustapa ruletissa, mutta joidenkin pelaajien käytössä myös vedonlyönnin puolella. Perusidea systeemissä on löytää noin kahden kertoimia, ja jokaisen hävityn vedon jälkeen tuplata panos. Kun taas veto voittaa, aloitetaan jälleen alkupanoksella. (Wikipedia 2016c.)

Esimerkiksi, jos alkupanos on 5 euroa, ja pelaaja häviää kaksi ensimmäistä vetoaan ja voittaa kolmannen, on hän käyttänyt $5+10+20=35$ euroa. Jos oletetaan että jokaisessa vedossa kerroin on kaksi, jää pelaaja voitolle aina alkupanoksensa verran.

Koska varianssin vuoksi pitkätään tappioputket eivät ole harvinaisia, tulee väistämättä jossain vaiheessa pelaajan eteen tilanne, jolloin hän ei voikaan enää tuplata panostaan joko vedonlyöntitoimiston asettaman panosrajoituksen tai oman kassan riittämättömyyden vuoksi. (Ylikerroin 2013.)

Pitkän tähtäimen strategiaksi Martingale-systeemistä ei vedonlyönnissä siis ole. Ruletissa taas odotusarvo on jokaisessa pyöräytyksessä pelaajan kannalta negatiivinen, joten tämä panostustapa ei ilman suurta kassaa ja aikaa takaa voittoa. Strategia onkin lähinnä viihteellinen, eikä sovellu voittavaan pelaamiseen. (Ylikerroin 2013.)

2.5.2 Seuranta

Koska vedonlyönnistä on nykyään tullut jo miljardiluokan bisnes, ovat myös markkinat koko ajan suuressa murroksessa. Tämän vuoksi myös vedonlyöjän täytyy kehittyä koko ajan. Kehityksessä olennaista on kyky seurata, toistaa, tilastoida sekä havainnoida omia pelejään. (Helenius 2009, 167–168.) Koska hyvätkin vedot saattavat epäonnistua, onnistumisia olennaisempaa saattaa olla epäonnistuneiden vetojen tarkkailu (Helenius 2009, 182). Ihmismieli on lisäksi siitä katala, että se muistaa onnistumiset helpommin kuin epäonnistumiset. Tämän vuoksi ilman tarkkaa tilastollista seurantaa saattaa vedonlyöjä olla autuaan tietämätön vedonlyöntinsä kannattamattomuudesta.

Kuten muissakaan vedonlyönnin osa-alueissa, ei myöskään seurannassa ole yhtä oikeaa tapaa. Tärkeintä on, että pelaaja on mahdollisimman hyvin selvillä kassansa tilanteesta koko ajan. Esimerkiksi Kellyn kaavaa käyttäessä tämä tilanne vain korostuu, sillä kaava perustuu todennäköisyysarvioiden lisäksi pelikassan kokoon. (Virtanen & Vänni 2005, 14.)

Alla olevassa taulukossa oleva seurantataulukko laskee automaattisesti reaaliaikaisen seurannan palautusprosentista sekä palautusprosentista tasapanoksin. Tämän lisäksi seurannassa on selkeästi näkyvillä eri sarjat, joita on veikattu.

Seurannasta saa yhdellä katsauksella helposti selville, onko jokin sarja selkeästi muita tuottavampi tai heikompi tuottoinen, onko panostuksessa korjattavaa, mikä on pelikassan koko tällä hetkellä ja kuinka paljon se on muuttunut alkutilanteesta. Lisäksi seurantaan on lisätty laskuri, jolla Kellyn kaavan mukaisen panoksen saa laskettua suoraan sijoittamalla tiedot lomakkeeseen. (TAULUKKO 2.)

TAULUKKO 2. Vedonlyöntiseuranta

Tilastot			Kelly			Pros. panostus		Sarja- ja bookerikohtaiset tilastot												
Pelikassa	Alussa	Muutos	Jakaja	Todnäk. Arvio	Kerroin	Osuus	Panos		Voitot	Panokset	Pelattu	Osuneet	Push	½-push	Avg. Odds	Pal-%	Pal-% (tasap.)	Osun. Kert.	½-push odds	
71,75 €	71,75 €	0,00 €	4	0,50	2,30	3,0 %	30,00 €	NFL	16,21 €	27,30 €	3	1	0	0	2,06	59,4 %	0,0 %	0,00	0	
Palautus-%	Tasapanoksin	Pelattu	Suositeltava panos			2,0 %	20,00 €	NCAA	32,84 €	17,25 €	2	2	0	0	1,91	190,4 %	190,5 %	3,81	0	
0,0 %	0,00 %	5	28,85 €			1,0 %	10,00 €	Muut	- €	- €	0	0	0	0	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	0,00	0	
Avoimet	Push	Osuus pelikassasta						Comeon	- €	- €	0	0	0	0	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	0,00	0	
0,00 €	0	1000,00 €						Betsson	49,05 €	44,55 €	5	3	0	0	2,00	110,1 %	120,0 %	6,00	0	
Pelattu	Muoto	Sarja	Bookkeri	Koti	Vieras	Merkki	Tulos	Oik. Merkki	Kerroin	tn-arvio	Odotusarvo	Push	x/10	Panos	Voitto	Panokset	Voitot	Kertoimet	Osun. Kert.	Pal-%
19.8.2013	Single	NFL	Betsson	Redskins	Steelers	2	24-13	1	2,080			ei		6,70 €	0,00 €	6,70 €	0,00 €	2,08	0,00	0,0 %
25.8.2013	Single	NFL	Betsson	Texans	Saints	2	23-31	2	2,190			ei		7,40 €	16,21 €	14,10 €	16,21 €	4,27	2,19	114,9 %
30.8.2013	Single	NCAA	Betsson	th Carolina	North Carolina	1	27-10	1	1,910			ei		6,80 €	12,99 €	20,90 €	29,19 €	6,18	4,10	139,7 %
30.8.2013	Single	NCAA	Betsson	SMU	exas Tech	2	23-41	2	1,900			ei		10,45 €	19,86 €	31,35 €	49,05 €	8,08	6,00	156,5 %
3.9.2013	Single	NFL	Betsson	Redskins	3,5 Eagles	1	24-33	2	1,920			ei		13,20 €	0,00 €	44,55 €	49,05 €	10,00	6,00	110,1 %

Taulukkoa käyttäessään vedonlyöjä sijoittaa omalle rivilleen pelaamansa kohteen, päivämäärän, sarjan, vedonlyöntiyyhtiön, pelatun merkin, kertoimen sekä panoksen. Ottelun jälkeen vedonlyöjä voi täyttää ottelun tuloksen sekä oikean merkin. Tämän jälkeen taulukko laskee automaattisesti pelatun kohteen vaikutuksen esimerkiksi vedonlyöjän palautusprosenttiin sekä pelikassan kokoon.

2.6 Vedonlyönti sijoitusmuotona

Kuten muussakin sijoittamisessa, myös vedonlyönnissä on useita tapoja menestyä. Alla olen esitellyt näistä tavoista kolme, joita olen itse käyttänyt, ja joilla koen olevan mahdollista menestyä.

Vedonlyöntivihjeet

Internetistä on helppoa löytää erilaisia vihjeitä tarjoavia sivustoja tai tilejä. Suurin ongelma näiden kanssa on kuitenkin, että monet eivät tarjoa sivustollaan minkäänlaisia historiatietoja tai seuranta. Esimerkiksi maksulliseen palveluun sijoittaminen on tällöin hieman ”harmaalla alueella”, sillä vedonlyöjä ei voi mitenkään tietää, kuinka menestyvää vedonlyöjää hän seuraa. (Ylikerroin 2016.)

Tämän lisäksi voittavia pelaajia seuraa todennäköisesti suurempi joukko ihmisiä, joista osa pelaa todella suurilla panoksilla. Tämä voi johtaa kertoimien laskemiseen vain minuutteja vedon julkaisemisen jälkeen. Usein vihjeissä täytyy siis olla todella tarkkana, tai on mahdollisuus jäädä tappiolle jopa voitollisistakin vihjeistä. (Ylikerroin 2016).

Omat arviot

Itse tehdyt arviot ovat tietenkin aina vedonlyöjän kannalta antoisin tapa pelata. Tämä vaatii kuitenkin aikaa, taitoa ja tietoa. Usein helppo tapa aloittaa vedonlyönti on esimerkiksi seurata jotakin tunnetumpaa henkilöä ensin, ja opiskella vedonlyönnin perusteita sekä yrittää löytää oma tapa voittamiseen. Sivussa vedonlyöjä voi pitää kirjaa vedoistaan, jotka hänen omasta mielestään olisivat hyviä, mutta jättää nämä

vielä pelaamatta oikealla rahalla. Jos esimerkiksi vuoden jälkeen tulos olisi vielä voitollinen, on hyvä aika aloittaa omien arvioiden pelaaminen oikealla rahalla. Jos taas ei, täytyy vedonlyöjän vielä miettiä, mistä tappiollinen tulos johtuu.

Bonuskierrätys

Kuten edellä mainittiin, useat vedonlyöntiyhtiöt tarjoavat markkinoinnissaaan erilaisia talletusbonuksia sivustolleen rekisteröityville asiakkaille. Nämä bonukset ovat usein muotoa ”Talleta 100 €, saat 200 € pelitilillesi”. Talletukset tulee ”kierrättää”, eli asettaa panoksina erilaisiin vetoihin usein noin 3–10 kertaa. Vasta tämän jälkeen voit lunastaa rahasi takaisin. Kierrättämiseen asetetaan yleensä myös jokin määräaika, usein 1–3 kuukautta. (Ylikerroin 2016.)

3 SIOITTAMISEN TEORIA

Tässä luvussa käsittelen sijoittamisen teoriaa. Alussa pureuden perusteisiin ja selvennän, mitä sijoittaminen terminä tarkoittaa, ja lopussa kokoon yhteen erilaisia sijoittamisstrategioita ja sijoituskohteita. Sijoituskohteissa pääpaino on kuitenkin osakesijoittamisessa.

3.1 Mitä sijoittaminen on?

Keskiverto-suomalaiselle sijoittaminen on merkillinen, kaukainen asia. Investiumin teettämän kyselyn mukaan 13 % suomalaisista pitää sijoitustietämystään hyvänä, kun lähes puolet kyselyn vastaajista pitää tietämystään huonona tai peräti olemattomana. Saman kyselyn mukaan noin kolmasosa kansasta toivoo rikastuvansa lottoamalla. (Herrala 2015.)

Sijoittaminen on kuitenkin ensisijaisesti oman talouden hoitoa. Suomen kolmesta merkittävimmästä sijoituskohteesta pankkitili, arvopaperit sekä asunto, arvopaperit ovat likvidi sekä hyvin korkoa tuottava vaihtoehto (Pörssisäätiö 2015, 5; Herrala 2015.)

Pörssisäätiön osakeoppaan mukaan suomalaisten kotitalouksien varallisuudesta vuoden 2014 lopulla 80 miljardia euroa oli pankkitileillä, kun taas pörssiosakkeissa vastaava luku oli 30 miljardia ja sijoitusrahastoissa 20 miljardia euroa (Pörssisäätiö 2015, 3). Tämä siitäkin huolimatta, että alhaisen korkotason vuoksi rahan pitäminen pankkitilillä syö rahan arvoa. Talletusten kesvikorko joulukuun lopussa 2014 oli 0,37 % (Suomen pankki 2015).

3.2 Sijoittamisen aloittaminen

Sijoittamisen aloittamiseen ei välttämättä tarvita juurikaan tietoa. Esimerkiksi Erkki Sinkko, yksi Suomen tunnetuimpia sijoittajia, kertoo aloittaneensa sijoittamisensa sijoittamalla yhtiöihin vain siitä syystä, että ne olivat ennestään tuttuja. Tärkeää sen sijaan on, että sijoittaja pääsee mukaan mahdollisimman nuorena. Korkoa korolle-ilmiö vaikuttaa sitä voimakkaammin, mitä aikaisemmin sijoittamisen aloittaa. (Maksimainen 2014.) Esimerkiksi fyysikko Albert Einsteinin on lainattu pitäneen ilmiötä maailman kahdeksantena ihmeenä (Paasi 2014).

Alla olevassa taulukossa on esiteltynä ilmiön vaikutus sijoituksen suuruuteen ja tuottoon siihen verrattuna, kuinka aikaisin sijoittaminen on aloitettu. Kuten nähdään, sijoitusaika vaikuttaa sijoituksen tuottoon paljon merkittävämmän kuin itse sijoitettu summa.

TAULUKKO 3. Sijoitusajan vaikutus sijoituksen tuottoon

Säästösumma kuukaudessa	Säästöaika	Tuotto- odotus	Kuukausisäästöt yhteensä	Säästöjen arvo	Tuotto
50	20	5 %	12 000	20 425	8 425
100	15	5%	18 000	26 641	8 641

Taulukossa kuukausittaiset säästösummat on valittu tarkoituksella pieniksi, jotta ne olisivat mahdollisia myös nuorelle aloittelevalle sijoittajalle. Riveillä nähdään, kuinka sijoitus kehittyy säästöajan aikana.

Koska on kuitenkin epätodennäköistä, että nuorena sijoittamisen aloittavalla henkilöllä on kovinkaan mittavaa alkupääomaa käytettävissään, ovat esimerkiksi sijoitusrahastot hyvä tapa aloittaa sijoittaminen (Tamminen 2014). Kaikki sijoittaminen pitää aina sisällään riskin joko koko summan tai pienen osan menettämisestä (Finanssivalvonta 2014). Tämän vuoksi sijoittaminen kannattaa aloittaa aluksi pienemmällä rahamäärällä, jonka menettäminen ei haittaa omaa taloutta (Sijoitus 2014).

Internetistä löytyy useita laskureita, joilla aloitteleva sijoittaja voi laskea itselleen sopivan sijoitusajan ja kuukausittaisen panostuksen, jolla päästään alkuun. Esimerkiksi jo 50 euron kuukausittainen säästö maltillisella 4 % tuotolla tuottaa kahdessa vuodessa yhteensä 1250 euron alkupääoman (Nordea 2016).

Vaikka lyhyessä ajassa sijoitus ei ehdikään kasvaa kovin paljoa korkoa, saattaa pienen summan kuukausittainen sijoittaminen tuntua helpommalta kuin koko summan sijoittaminen kerralla. Lisäksi rahaston ollessa erillisellä tilillä on helpompaa vastustaa kiusausta käyttää jo säästettyjä rahoja.

Jotta voisi aloittaa osakesijoittamisen, tulee henkilön avata itselleen arvo-osuustili joko pankissa tai pankkiiriliikkeessä. Arvo-osuustilille kirjataan myöhemmin henkilön hankkimat osakkeet. Esimerkiksi omassa verkkopankissa avattu arvo-osuustili on usein kuukausimaksultaan ilmainen, jolloin sijoittaja maksaa vain joko kiinteän tai kaupankäynnin arvosta riippuvan prosentuaalisen kulun. Kulut vaihtelevat eri palveluntarjoajien mukaan, joten niitä kannattaa verrata omaan sijoitusstrategiaansa. (Taloussuomi 2015.) Tietyt palvelut soveltuvat paremmin aktiiviseen kaupankäyntiin, toiset taas passiivisempaan osakkeiden pitämiseen.

3.3 Osake sijoituskohteena

Kuten luvun alussa mainittiin, osakkeet ovat likvidi vaihtoehto sijoittamiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi äkillisen rahantarpeen yllättäessä, osakkeet voidaan muuttaa rahaksi selkeästi esimerkiksi asuntoa nopeammin (Pörssisäätiö 2015, 5).

Osakesijoittamisessa tärkeintä on kuitenkin pitkän tähtäimen suunnitelma. Pitkä aikaväli tasoittaa osakkeille ominaisia suhdannevaihteluja. Lisäksi koska kaupankäynti maksaa, saattavat liian aktiivisesti kauppaa käyvän sijoittajan tuotot huveta kaupankäyntikuluihin. Hyvin hajautetulla ja pitkäaikaisella osakesalkulla sijoittaja voi kuitenkin odottaa rahoilleen normaalioloissa jopa noin 5–10 % vuosituottoa. (Pörssisäätiö 2015, 5.)

Osakkeita on mahdollista ostaa suoraan yhtiön omasta osakeannista tai pörssin kautta jälkimarkkinoilta. Osakeanti järjestetään esimerkiksi yhtiön listautuessa pörssiin. Osakkeen hinta perustuu tällöin arvioihin, joten siihen kannattaa varsinkin alkuun suhtautua varauksella. Esimerkiksi Kotipizza järjesti listautuessaan osakeannin, jossa sen osakkeita pystyi merkitsemään itselleen 9,00–11,00 eurolla. Myöhemmin osakkeen hintaa pudotettiin kuitenkin 5,00 euroon. (Osuuspankki 2015.) Tällöin osakkeita jo aiemmin itselleen merkinneet sijoittajat menettivät heti lähes puolet sijoituksensa arvosta.

Osakeanti saatetaan järjestää myös esimerkiksi yrityksen tarvitessa pääomaa, jos lainaraha ei syystä tai toisesta ole vaihtoehto. Tämänkaltaisia anteja on käytetty muun muassa viime aikoina suomalaisessa jalkapallossa, kun seurat ovat joutuneet talousvaikeuksiin (HC TPS 2016). Yrityksen tarjotessa antia suoraan kuluttajille, siirtyy osakkeesta saatu hinta yhtiön osakepääomaan. Sen sijaan niin sanotuista jälkimarkkinoista, eli kuluttajien välisestä kaupankäynnistä, yritys ei hyödy kuin mahdollisesti osakkeen arvonnousun kautta.

Osakkeenomistajan tuotto syntyy osakkeen arvonnoususta sekä osingoista. Jos yritys päättää maksaa osinkoa, ovat siihen oikeutettuja kaikki omistajat, joilla on yhtiön osakkeita hallussaan tietyinä laskentapäivinä, yleensä yhtiökokouspäivinä. Osinko maksetaan siis osakkeenomistajan arvosuustilille automaattisesti.

Arvonnousu puolestaan on epävarmempaa, sillä kuten edellä mainittiin, kurssit eivät välttämättä käyttäydy aina loogisesti. Arvonnoususta saatava tuotto tai tappio realisoituu vasta osakkeen myynnissä. Realisoitunut tappio voidaan vähentää syntyneistä tuotoista verotuksessa verottajan ohjeiden mukaisesti.

3.4 Muita sijoituskohteita

Sijoittajan riskiprofiilista riippuen osakkeet eivät välttämättä aina ole paras sijoittamisen vaihtoehto. Erilaiset sijoituskohteet tarjoavat niin erisuuruisia riskejä kuin erilaisia myös tuotto-odotuksiakin. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2002, 87.)

Näitä kohteita voidaan jakaa suoriin ja välillisiin sijoituskohteisiin. Suorien sijoituskohteiden arvo määräytyy suoraan rahoitusmarkkinoilla, kun taas välillisten kohteiden arvot määräytyvät niiden taustalla olevien arvopapereiden arvojen perusteella. (Kallunki ym. 2002 87–88.)

Suorina sijoituskohteina voidaan pitää rahamarkkinasijoituksia, talletuksia, kiinteistöjä, osakkeita ja joukkolainoja, kun taas välillisiä kohteita ovat sijoitusrahastot ja vakuutussidonnaiset sijoituskohteet (Kallunki ym. 2002 87–88).

Joukkolainoja, rahamarkkinasijoituksia ja talletuksia yhdistää se, että ne sisältävät todella matalan riskin. Esimerkiksi talletuksissa Suomessa valtio takaa talletukset aina 100 000 euroon sijoittajaa kohden (Wikipedia 2016d). Tämän lisäksi esimerkiksi valtion liikkeelle laskemissa joukkovelkakirjoissa riski on käytännössä olematon (Kallunki ym. 2002 90).

Kiinteistöt

Kiinteistösijoittamiseksi voidaan luokitella esimerkiksi asuntoihin, metsään tai toimisto- ja teollisuustiloihin sijoittaminen. Kuten edellä on mainittu, kiinteistösijoittamisen suurin ongelma on sen heikko likvidisyys. Esimerkiksi asunnoissa kaupankäyntikustannukset kuten välityspalkkiot ovat korkeat ja kaupan toteutuminen saattaa viedä jopa kuukausia. Tämän lisäksi suora kiinteistöihin sijoittaminen vaatii paljon rahaa, joka karsii pois suuren osan sijoittajista. Sijoittaminen on myös vahvasti kiinteistön olinpaikkaan sidottua, joten se vaatii suurta asiantuntemusta kiinteistöalalta. (Kallunki ym. 2002, 107–109.)

Johdannaiset

Johdannaiset ovat muista arvopapereista johdettuja sijoituskohteita. Tämä tarkoittaa sitä, että johdannaisen arvo muodostuu jonkin kohde-etuuden, kuten esimerkiksi öljyn hinnan arvosta. Johdannaiskauppa ei ole suoraa sijoittamista, vaan kauppaa käydään oikeudella ostaa tai myydä kohde-etuuksia ennalta määrättynä aikana ja ennalta määrättyyn hintaan. Usein kohde-etuutena käytetty valuutta tai hyödyke ei vaihda omistajaa, vaan hävinnyt osapuoli maksaa vain markkinahinnan ja kaupassa käytetyn hinnan erotuksen. (Kallunki ym. 2002 109–110.)

Johdannaisia käytetään esimerkiksi suurten sijoitusten tai yhtiön tuloksen suojaamisessa. Esimerkiksi lentoyhtiö saattaa suojata itsensä kerosiinin hinnan nousulta ostamalla kerosiinifutuuureja. Jos hinta nousee, yhtiön tulos kärsii, mutta tappio pienenee yhtiön saadessa osan rahoistaan takaisin futuurien muodossa. (Wikipedia 2016e.)

Vakuutussidonnaiset

Vakuutussidonnaisiin kohteisiin kuuluvat eläkevakuutukset sekä säästö- ja sijoitusvakuutukset. Vakuutussidonnaisissa kohteissa sijoittaja sijoittaa välillisesti korko- ja osakemarkkinoille. (Kallunki ym. 2002 117.) Sijoituksiin sisältyy yleensä myös kuolemanturva, jolloin osa sijoituksesta siirtyy lähiomaisille perintöverosta vapaana (Kallunki ym. 2002 119). Sijoittaja voi myös siirrellä jo kertyneitä säästöjään eri rahastojen välillä. Eläkevakuutusta käytetään usein joko eläkkeelle siirtymisen aikaistamiseen tai lakisääteisen eläketurvan täydentämiseen. Eläkevakuutuksissa sijoitusaika on yleensä pitkä, joten on suositeltavaa sijoittaa osakerahastoihin. Matalatuottoisemmissa rahastoissa hallintakulut saattaisivat syödä suuren osan tuotoista. Säästö- ja sijoitusvakuutukset ovat usein määräaikaista sopimuksia, jotka voidaan yleensä yhdistää valittuihin sijoitusrahastoihin (Kallunki ym. 2002 121—125.)

Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastot voivat sijoittaa esimerkiksi osakkeisiin tai joukkolainoihin, riippuen sijoituspolitiikastaan. Toisin kuin jotkut sijoitusyhtiöt saattavat tehdä, sijoitusrahastot eivät sijoita velkarahalla, vaan kanavoivat rahasto-osuuksia ostaneilta sijoittajilta saamansa rahat eteenpäin. Rahastot voidaan jaotella sijoituspolitiikkansa mukaan korko-, yhdistelmä-, osake- sekä erikoisrahastoihin. Näistä korkorahastot sijoittavat esimerkiksi joukkovelkakirjalainoihin. Erilaiset korkorahastot eroavat toisistaan lähinnä laina-aikojen, eli maturiteettien osalta. Näistä laina-ajoista vain muutaman kuukauden mittaiset lyhyen koron rahastot ovat käytännössä riskittömiä, kun taas useiden vuosien pitkän koron rahastoissa korkoriski on suurempi. Yhdistelmärahastot sen sijaan yhdistävät osakkeita sekä joukkovelkakirjoja. Näin ollen niiden riski on hieman suurempi kuin korkorahastoissa. Rahastot eroavat toisistaan painotuksellaan. Toiset painottavat enemmän osakkeita – eli suurempaa riskiä – ja toiset sen sijaan ovat enemmän velkakirjapainotteisia. (Kallunki ym. 2002 125–127.)

Puhtaat osakerahastot sen sijaan sijoittavat puhtaasti osakkeisiin. Eri rahastot saattavat painottaa eri tavalla esimerkiksi eri markkinoita, toimialoja tai esimerkiksi vain tietyn vastuullisuusluokituksen saaneita yhtiöitä. Osakerahastojen riski sekä myös tuotto-odotus on luonnollisesti suurempi kuin korkorahastojen. Erikoisrahastoja ovat esimerkiksi absoluuttisen tuoton rahastot sekä indeksirahastot.

Näistä absoluuttisen tuoton rahastot pyrkivät vakaaseen tuottoon mahdollisimman vähäisellä riskillä. Absoluuttisen tuoton rahastot käyttävät myös johdannaisia sijoitustensa turvaamiseen. Indeksirahastot sen sijaan ovat selkeästi passiivisempia, minkä vuoksi niiden kulut ovat myös pienempiä. Indeksirahastot seuraavat vain jonkin tietyn indeksin rakennetta, jolloin sen hallinnointi on helpompaa. Tällöin myös tuotto jää kohdeindeksin tuoton suuruiseksi. (Kallunki ym. 2002 128–129.)

3.5 Riskien arviointi ja niihin varautuminen

Vaikka osakemarkkinat nykymuodossaan toimivatkin todella tehokkaasti kysynnän ja tarjonnan mukaan, sisältyy niihin aina tietty riski. Lyhyellä aikavälillä kurssikehitykset eivät noudata välttämättä mitään loogisuutta, jolloin kurssit saattavat nousta ja laskea myös yllätyksellisesti. Kurssit saattavat heilahdella myös sijoittajien tekemien korjausliikkeiden tai markkinoilla esiintyvän ”joukkuhulluuden” myötä. (Hurri 2006.)

Markkinoilta voidaan pääasiassa erottaa kahdenlaisia sijoittajaa kohtaavia riskejä. Ensinnäkin, osakemarkkinoiden yleinen kehitys voi johtaa lähes kaikkien osakkeiden kurssikehityksen nousuun tai laskuun. Tätä kutsutaan markkinariskiksi. (Pörssisäätiö 2016a.)

Toinen sijoittajaan vaikuttava riski on yritysrisi. Yksittäisen yrityksen suuntaa on vaikeampaa arvioida kuin kokonaisten markkinoiden yleistä kehitystä. Vakaaltakin vaikuttava osake voi laskea yllättävästi huonon tuloksen, yritysten tiedotteiden tai yritystä koskevien haitallisten huhujen myötä. (Pörssisäätiö 2016b.)

Syksyllä 2015 ja keväällä 2016 nähtiin myös hieman erilainen esimerkki äkillisestä kurssin laskusta Volkswagenin ja Nokian Renkaiden jäätyä kiinni vilpistä erilaisissa testeissä. (Rajamäki 2015; Herrala 2016.)

Lisäksi, kuten edellä on mainittu, esimerkiksi teräs- tai rakennusteollisuuden kaltaisten hyvin syklisten alojen kurssit voivat heilahdella voimakkaastikin vuoden aikana (Pörssisäätiö 2016c).

3.6 Sijoitusstrategia

Sijoitusstrategiassa henkilö määrittelee itselleen rajat, kuinka paljon hän on valmis sijoittamaan, kuinka pitkällä aikavälillä on tarkoitus sijoittaa ja kuinka suurta tuottoa hän pääomalleen hakee. Tärkeimpänä tekijänä pidetään kuitenkin strategian pitkäjänteisyyttä.

Osakeoppaassa (2015) siteerataan amerikkalaishavaintoja, joiden mukaan 30 vuoden sijoituksen tuotto oli keskimäärin 11,7 % vuodessa, kun ostot oli ajoitettu aina vuoden edullisimpiin kursseihin. Sen sijaan vuoden kalleimpiin kursseihin ajoittuneet ostot toivat 10,6 % tuoton. Tästä voidaan siis päätellä, että pitkäaikaisessa sijoittamisessa itse osto-ajankohdan merkitys on melko pieni, sillä kurssivaihtelut tasoittuvat ajan myötä. (Pörssisäätiö 2015, 12.)

Hyvin luotu strategia auttaa siis sijoittajaa pitämään kiinni tavoitteesta ja estää paniikinomaisen käyttäytymisen kurssien hetkittäin laskiessa tai huonojen uutisten myötä. Sijoitusstrategia on henkilökohtainen, ja erilaisia strategioita on yhtä paljon kuin sijoittajia. Esimerkiksi hajauttamista pidetään useissa oppaissa yhtenä sijoittamisen kulmakivenä, mutta kuitenkin Warren Buffett, yksi menestyneimmistä sijoittajista, pitää strategianaan juuri päinvastaista lähestymistä (Laakso 2014).

Sijoittaja-sivusto (2015) listasi artikkelissaan tuottoisimpia osakestrategioita vuosien 1988–2015 välillä. Artikkelista kävi ilmi, että vaikka eri ajankohtina eri sijoitusstrategiat olivatkin saattaneet hävitä markkinaindeksille, vain kasvuyhtiöihin sijoittamiseen perustuva strategia hävisi indeksille pitkässä juoksussa. (Sijoittaja 2015.)

Tunnetuimpia strategioita sivusto listasi seitsemän:

- *Markkina-arvo-strategia:* Koska useat indeksit perustuvat markkina-arvoon, seuraavat myös tuotot todennäköisesti markkinaindeksiä. Markkina-arvoltaan korkeat yhtiöt ovat vakaita, eivätkä niiden kurssit heilahtele kovin paljoa. Usein myös osinkotuotot ovat korkeita. Markkina-arvo-strategiaan luottava sijoittaja hankkii salkkuunsa vakiintuneita suuria yhtiöitä.
- *Osinko-strategia:* Osingon mukaan sijoittaessa pyritään löytämään yhtiöitä, jotka ovat suuria ja sen vuoksi vakaita, terveellä taloudellisella pohjalla ja omaavat vakaan tai kasvavan osinkohistorian. Osinko-strategia on todella pitkäjänteistä sijoittamista, sillä yrityksen kurssien ei uskota kokevan suuria muutoksia.
- *Laatu-strategia:* Sijoitetaan yhtiöihin, joilla on vakaa ja hyvä tuloshistoria sekä alhainen velkaantumisaste. Kurssit eivät juurikaan heilahtele, joten tuotto perustuu suurelta osin osinkoihin. Myös laatu-strategia on pitkäjänteisen sijoittajan valinta. Sijoituskohteita voivat esimerkiksi olla suuret autoteollisuuden yritykset.
- *Arvo-strategia:* Yritetään etsiä yhtiöitä, joiden arvostusluvut ovat alhaisia. Vaatii paljon työtä ja markkinoista poikkeavaa näkemystä.
- *Kasvu-strategia:* Sijoitetaan yhtiöihin, joiden odotetaan kasvavan tai jatkavan voimakasta kasvua. Koska yhtiöt investoivat voimakkaasti, ei osinkotuottoja juurikaan tule, vaan tuotto tulee

arvonnoususta. Kasvuyhtiöiden kurssit voivat heilahdella hyvin voimakkaasti. P/E-luku on myös usein todella korkea. Tällöin sijoittaja jää todennäköisesti tappiolle, jos yritys ei kasvakaan odotetusti. Toisaalta taas jos yritys kasvaa odottamattoman suureksi, ovat myös voitot suuria. Tällaisia yrityksiä ovat esimerkiksi pienet peli- ja tietotekniikka-alan yritykset.

- *Momentti-strategia:* Sijoitetaan osakkeisiin, joiden kurssi on lyhyellä aikavälillä noussut eniten. Toimii parhaiten markkinoiden nousuvaiheessa. Esimerkiksi sykliset teollisuudenalat kuten terästeollisuus ovat hyviä momentti-strategian sijoituskohteita.
- *Minimivolatiliteetti-strategia:* Minimivolatiliteetissä pyritään tasaamaan salkun kausittaisia vaihteluita esimerkiksi hajauttamalla eri teollisuudenalojen mukaan. (Sijoittaja 2015)

Todennäköisesti onnistunut strategia ei kuitenkaan perustu täysin vain yhteen edellä mainituista strategioista, vaan on jonkinlainen yhdistelmä näitä. Sijoittaja voi esimerkiksi hajauttaa sijoittamalla eri teollisuudenalojen osakkeisiin, taata vakaan ja turvallisen tuoton osinko-strategian yhtiöillä, ja samalla hakea hieman riskillä suuria voittoja sijoittamalla kasvuyhtiöihin. Henkilökohtainen riskinotto-kyky ja sen pohjalta luotu sijoitusstrategia vaikuttaa näin ollen lähinnä siihen, kuinka paljon sijoittaja painottaa salkussaan erityyppisiä yhtiöitä.

3.7 Tunnuslukuja ja termistöä

Tässä luvussa esittelen tarkemmin osakemarkkinoilla käytettyjä keskeisiä tunnuslukuja ja termistöä.

EPS-luku

EPS-luvulla tarkoitetaan tilikauden tulosta jaettuna osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä. Lyhenne tulee englannin kielen sanoista earnings per share. Suomessa saatetaan käyttää myös termiä osakekohtainen tulos. (Pörssisäätiö 2015, 15.)

P/E-luku

P/E-luku mittaa osakkeen kurssia jaettuna ennustetulla tai viimeksi julkistetulla osakekohtaisella tuloksella (Pörssisäätiö 2015, 15). Lyhenne tulee englannin kielen sanoista price/earnings. Sijoittaja voi halutessaan määritellä, että jos luku on 10, sijoitus maksaa itsensä takaisin nykyisellä tahdilla kymmenessä vuodessa. (Pörssisäätiö 2015, 29.)

P/B-luku

P/B-luvulla tarkoitetaan osakkeen kurssia jaettuna kirjanpidollisella osakepääomalla osaketta kohden (Pörssisäätiö 2015, 15). Lyhenne tulee sanoista price/book.

Jos P/E- ja P/B-luvut ovat korkeat, osakkeen suhteellinen edullisuus tai kasvunäkymät ovat hyvät. Korkeat luvut kertovat siitä, että markkinat uskovat osakkeen kasvuun tulevaisuudessa, tai kyseessä on yliarvostettu osake. (Pörssisäätiö 2015, 15.)

Sijoittamiseen on siis olemassa todennäköisesti yhtä monta syytä ja strategiaa kuin on sijoittajiakin. Tärkeintä kuitenkin on sijoittamisen aikainen aloittaminen, jotta sijoittaja pääsee mahdollisimman nopeasti kiinni korkoa korolle-ilmiöön. Helpoin tapa aloittaa sijoittaminen on erilaisten säästötilien ja rahastojen kautta, joilla voi jo nuorena pienillä kuukausittaisilla summilla kerätä hieman säästöjä joko pahan päivän varalle tai mahdollisen osakesijoittamisen aloittamiseen. Samalla kun säästöt karttuvat rahastoissa, voi sijoittaja jo valmiiksi pohtia omaa henkilökohtaista strategiaansa, ja kerätä tietoa mahdollisen osakesijoittamisen aloittamiseen.

4 TUTKIMUSMENETELMÄ

Empiirisessä osassa tutkin Centria-ammattikorkeakoulun Kokkolan liiketalouden opiskelijoiden vedonlyönti- ja sijoituskäyttäytymistä. Tavoitteenani oli selvittää, onko olemassa yhteyttä aktiivisen ja voittavaan pelaamiseen tähtäävän vedonlyönnin sekä sijoittamiseen suuntautuvan kiinnostuksen välillä.

4.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimuksessa aineiston hankintaan käytettäviä menetelmiä voidaan luokitella laadullisiksi (kvalitatiivisiksi) tai määrällisiksi (kvantitatiivisiksi). Usein tutkimus ei kuitenkaan ole niin mustavalkoinen, vaan tutkija päätyy käyttämään jonkinlaista yhdistelmää molemmista menetelmistä. (Saukkonen 2010.)

Kvantitatiivisella tutkimuksella pyritään selvittämään esimerkiksi prosenttiosuuksia kohderyhmän keskuudessa. Usein tutkimus tehdään valmiit vastausvaihtoehdot sisältävällä kyselylomakkeella. Tutkimuksessa kohdejoukon täytyy myös olla suuri, jotta otos olisi tarpeeksi kattava. Tutkimuksen tulokset antavat hyvän kuvan nykytilanteesta, mutta sen suurempaa analyysia tulevasta niistä on vaikea tehdä. (Heikkilä 2014, 7–8.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa sen sijaan kohderyhmä on pienempi. Lukumäärien ja prosenttiosuuksien sijaan tutkimuksessa pyritään ymmärtämään hieman laajemmin kohderyhmää sekä kohderyhmän tekemiä päätöksiä. Tutkimuksessa käytetään usein hyväksi esimerkiksi erilaisia haastatteluja, jotka antavat tutkijalle mahdollisuuden täydentää kysymyksiä tavalla johon esimerkiksi kyselylomakkeella ei päästä. (Heikkilä 2014, 7–8.)

Tutkimuksessa päädyin käyttämään kvantitatiivista menetelmää. Sen sijaan, että olisin pureutunut tarkemmin opiskelijoiden ajatuksiin vastausten takana, halusin saada mahdollisimman kattavan otoskoon, jotta tutkimus olisi yleistettävämpi. Rajallisen ajan ja resurssien vuoksi kvalitatiivisella tutkimuksella tutkittava kohderyhmäni olisi jäänyt mielestäni liian pieneksi.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen mittauksen luotettavuutta voidaan mitata esimerkiksi validiteetilla ja reliabiliteetilla. Tutkija pystyy varautumaan osaan mahdollisista ongelmakohdista huolellisella valmistautumisella, ja

tekemällä tutkimuksen – tässä tapauksessa kyselyn – koeryhmälle ennen varsinaista tutkimusta. Tietenkään kaikkeen tutkija ei voi itse vaikuttaa, vaan osa vastuusta on myös vastaajalla. (Taanila 2013.)

Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä, eli sitä, pystyykö tutkimus selvittämään, mitä sillä on tarkoitus selvittää. Validiteetti voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin. Sisäinen validiteetti tarkoittaa tutkimuksen kykyä hallita tutkimuksen ulkopuolella olevia, mutta mahdollisesti tutkimuksen kohteeseen vaikuttavia, tekijöitä. Ulkoisella validiteetilla sen sijaan tarkoitetaan tutkimuksen yleistettävyyttä. Mitä paremmin tutkimuksen voi yleistää koeasetelman ulkopuolelle, sen parempi on tutkimuksen ulkoinen validiteetti. (Taanila 2013.)

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan sen mittaustilanteeseen liittyviä satunnaisia virheitä. Jos virheitä on paljon, reliabiliteetti on heikko. Tällaisiin virheisiin voidaan laskea esimerkiksi vastaajan mahdollisuus ymmärtää kysymys eri tavalla kuin tutkija on sen tarkoittanut, vastaajan epärehellisyys, kirjausvirhe tai esimerkiksi vastaajan mielentilasta johtuva erilainen vastaus. (Taanila 2014.)

4.3 Tutkimuksen toteutus

Suoritin tutkimuksen kyselylomakkeella Centria-ammattikorkeakoulun 1. ja 2. vuoden liiketalouden opiskelijoille. Lomake sisälsi monivalintakysymyksiä, joissa joihinkin olin jättänyt myös avoimen vaihtoehdon.

Vastausten määrä oli itselleni positiivinen yllätys. Suoritin kyselyn tarkoituksella luokissa opiskelijoiden tuntien alussa, jotta voitaisiin maksimoida vastaajien määrän. En kokenut, että sähköpostilla lähetetty vastauslinkki olisi johtanut yhtä hyvään tulokseen. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoista kyseiselle opintojaksolle oli ilmoittautunut yhteensä 74 opiskelijaa, kun taas toisen vuosikurssin opintojaksolle 40 opiskelijaa. Siihen verrattuna 94 vastausta antaa vastausprosentiksi loistavan 82,5 %.

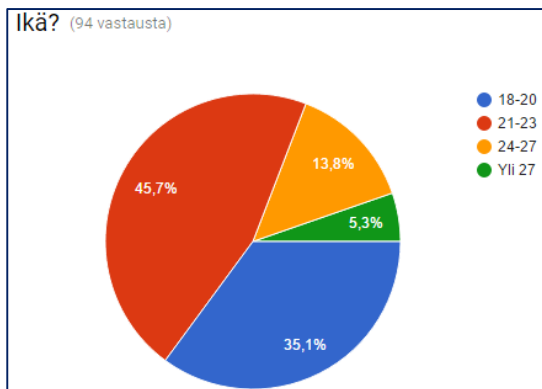
Kyselyn tulokset syötin ensin Google formsiin, josta sain alustavat tilastot esimerkiksi sukupuolijakaumasta, ikäjakaumasta jne. Tämän jälkeen syötin vastaukset Excel-taulukkona IBM:n SPSS-ohjelmaan, jotta pystyisin analysoimaan tuloksia tarkemmin. Mielenkiintoista tutkivissa kysymyksissä annoin vastauksille numeerisen arvon, jotta pystyisin arvottamaan vastaukset järjestykseen helpommin.

5 TULOKSET

Tässä luvussa analysoin kyselytutkimukseni tuloksia, sekä pohdin hieman syitä tulosten taustalla. Pohdintojen apuna käytän Google formsista saamiani yksinkertaisia taulukoita, sekä SPSS-ohjelmalla tekemääni ristiinvertailua. Perustulokset olen jakanut kolmeen ryhmään: taustatiedot eli kysymykset 1–3; 14, vedonlyönti eli kysymykset 4-9, sekä sijoittaminen eli kysymykset 10–13;15. Lisäksi olen erikseen analysoinut kyselyn vastauksia ristiintaulukoimalla eri kysymysten vastauksia.

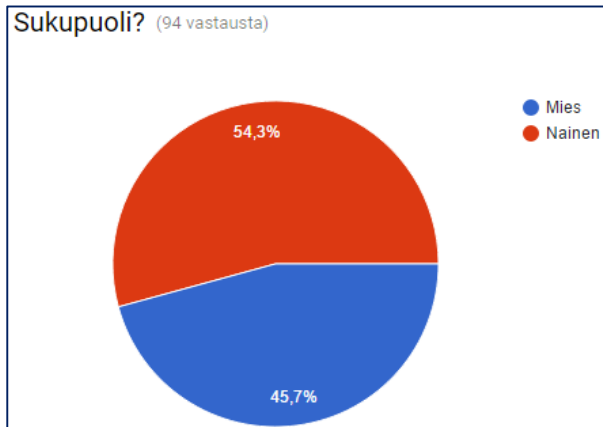
5.1 Taustatiedot

Tutkimuksen *ikäjakauma* oli mielestäni mielenkiintoinen. Vaikka oli odotettavissa, että tutkimukseen osallistuneet opiskelijat olisivat pääosin noin 20-vuotiaita, lähes viideosa vastaajista oli yli 24-vuotiaita. (KUVIO 2.)

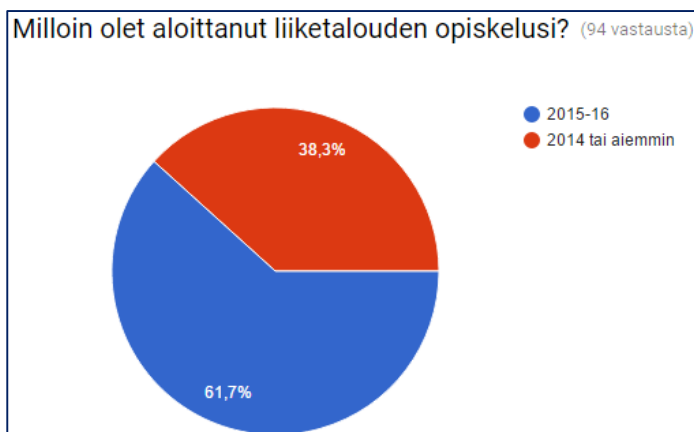
KUVIO 2. Ikäjakauma

Myös *sukupuolten* mukaan tutkittava aineisto jakautui melko tasaisesti. Tässä mielestäni auttoi myös se, että liiketalous on sukupuolijakaumaltaan oppiaineena varsin neutraali. Kumpikaan sukupuoli ei näin noussut dominoivaksi, vaan vastauksia pystyi yleistämään laajemmin. (KUVIO 3.)

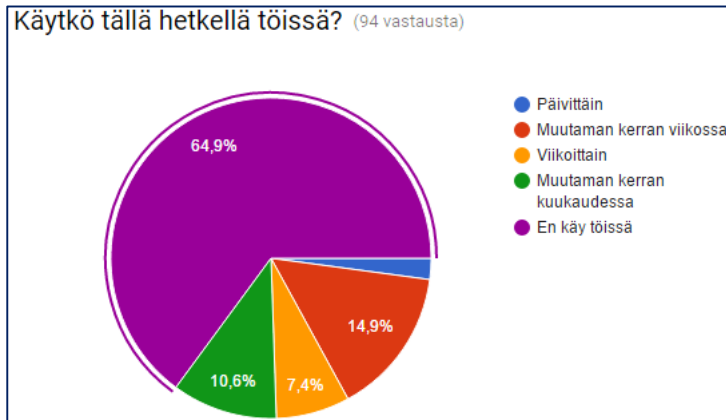
KUVIO 3. Sukupuolijakauma

Aloitusvuoden osalta näkyy melko selkeästi se, että 1. vuoden opiskelijoiden ryhmä oli selkeästi vanhempaa ikäluokkaa suurempi. (KUVIO 4.) Koska vastausprosentti paikalla olleista opiskelijoista kummassakin ryhmässä oli 100 %, en näe tätä kuitenkaan ongelmana.

KUVIO 4. Aloitusvuosi

Vastaukset työssä käymisestä selviävät seuraavasta kuviosta (KUVIO 5).

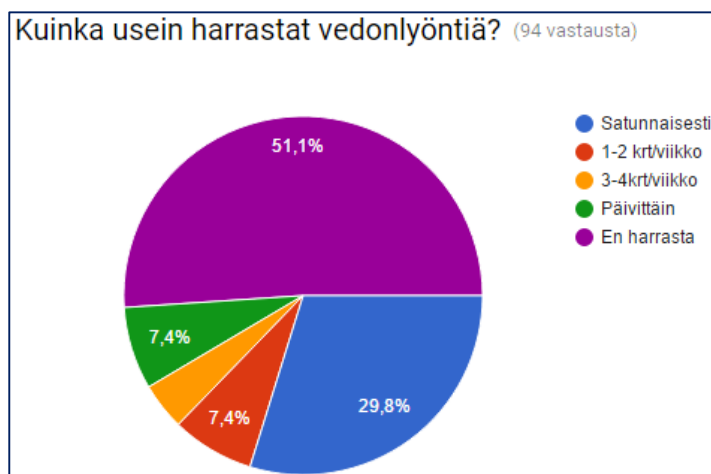

KUVIO 5. Työtilanne

Käytkö tällä hetkellä töissä? kysymyksen mukaan, vain noin kolmasosa opiskelijoista (35,1 %) vastasi käyvänsä töissä opintojen ohessa (KUVIO 5.) Näistä vastaajista päivittäin töissä vastasi käyvänsä vain kaksi opiskelijaa.

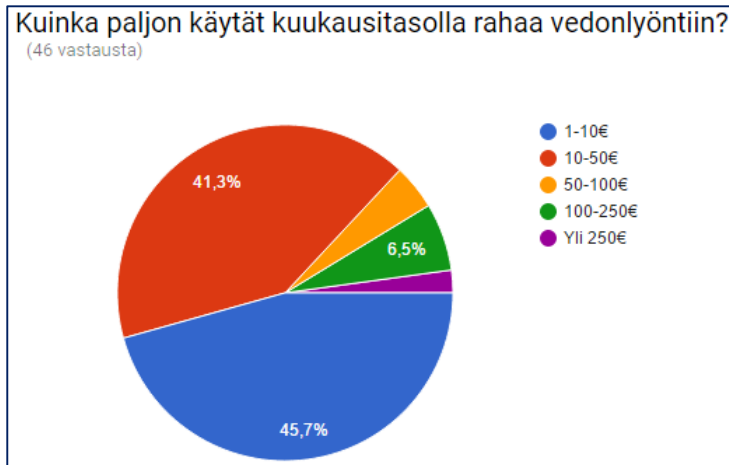
5.2 Vedonlyönti

Vedonlyöntiaktiivisuus jäi mielestäni yllättävän vähäiseksi. Yli 50 % vastaajista kertoi, ettei harrasta vedonlyöntiä ollenkaan (KUVIO 6). Tämä saattoi johtua tietoisesta valinnasta vetää raja voittavan vedonlyönnin, ja tuuriin perustuvan pelaamisen – kuten esimerkiksi kolikkoautomaattien tai Veikkauksen lottomaiden pelien – välille. Tämä linjaus oli kuitenkin pakko tehdä, sillä tutkimuksessani pyrin selvittämään yhteyttä järkevän pelaamisen ja sijoittamisen välille.

KUVIO 6. Pelaamisen frekvenssi

Pelaamiseen käytetty rahamäärä (KUVIO 7) sen sijaan ei enää yllättänyt ensimmäisen taulukon jälkeen, sillä rahamäärä ja pelaamisen frekvenssi kulkevat vahvasti käsi kädessä. Vastaajat jotka kertoivat pelaavansa useammin, käyttivät todennäköisemmin myös enemmän rahaa kuukausitasolla.

KUVIO 7. Pelaamiseen käytetty rahamäärä

Vedonlyöntiprosessilla tarkoitetaan tässä yhteydessä pelaamiseen käytettyä aikaa, pelaamisessa olevia tavoitteita sekä sitä, pidetäänkö omista peleistä kirjaa. Siihen nähden, että vain kaksi vastaajaa 46:sta kertoi *pitävänsä kirjaa peleistään* (KUVIO 8), oli hämmentävää huomata, että peräti seitsemän kertoi uskovansa että on voitolla pelaamisessaan. Kuten vedonlyönnin teoriassa kerrottiin, omien pelien seuranta on kuitenkin yksi voittavan pelaamisen peruspilareista. Yhtenä mahdollisuutena pidin inhimillistä virhettä painottaa liikaa onnistuneita suorituksia, tai vastaajien pyrkimystä vastata positiivisesti. Sen sijaan ajankäyttö pelaamiseen ja tavoitteet vedonlyönnissä olivat hyvin linjassa aiempiin tuloksiin nähden.

KUVIO 8a. Kirjanpito peleistä

KUVIO 8b. Koetko olevasi voitolla?

KUVIO 8c. Tavoitteesi vedonlyönnissä?

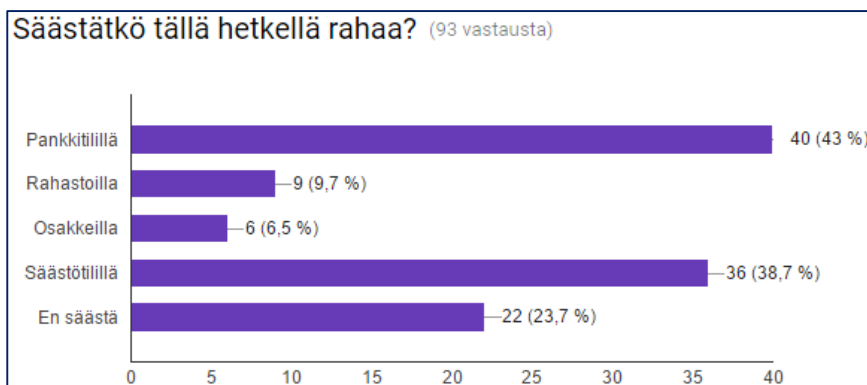

KUVIO 9. Vedonlyöntiprosessi

Vedonlyöntiprosessissa (KUVIO 9) pyrin määrittelemään pelaajien ajatuksia vetoa lyödessään. Halusin tietää vastaajien keskimääräisestä ajankäytöstä, tavoitteista sekä siitä, kokevatko he olevansa voitolla. Vedonlyöntiprosessin tulokset olivat kuitenkin itselleni melko suuri pettymys, sillä omien kokemuksieni perusteella odotin useamman opiskelijan olevan kiinnostunut ammattimisesta pelaamisesta. Vastaajista vain hieman yli 11 % kertoi käyttävänsä pelaamiseen aikaa yli 2 tuntia viikossa. Tutkimusasetelmaa laatiessani saatoin hämääntyä liikaa siitä, että ystäväpiirissäni vedonlyönti on ollut todella suosittu harrastus.

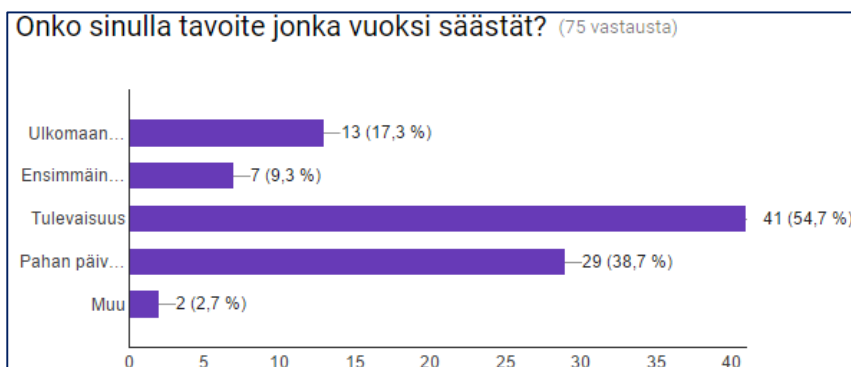
5.3 Sijoittaminen

Säästäminen oli selkeästi tärkeä asia lähes koko vastaajaryhmälle (KUVIO 10). Uskon, että jonkin verran vastauksiin vaikutti myös se, että opiskelijoilla ei yksinkertaisesti ole juurikaan ylimääräistä säästettävää rahaa, varsinkin kun otetaan huomioon, kuinka pieni osa opiskelijoista vastasi käyvänsä töissä opintojen ohessa.

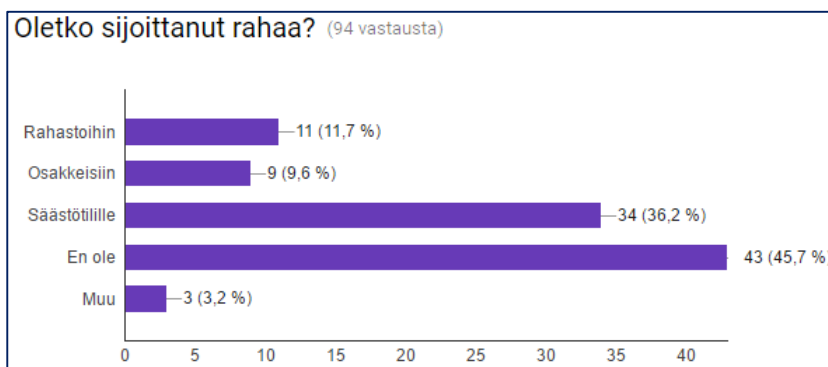
KUVIO 10. Säästäminen

Säästämisen tavoitteissa hieman löyhemmin rajatut vaihtoehdot, kuten ”tulevaisuus” ja ”pahan päivän varalle” nousivat odotetusti suosituimmiksi (KUVIO 11).

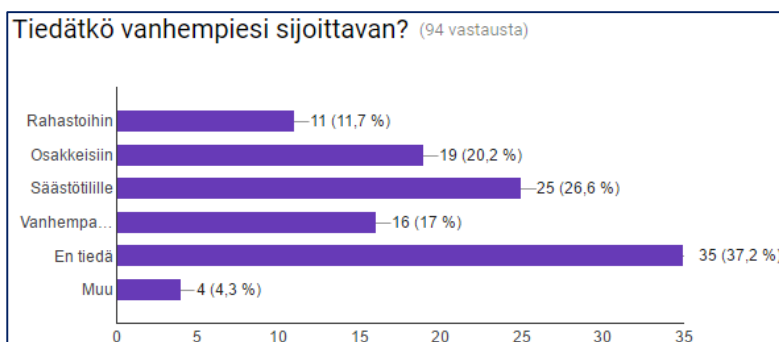
KUVIO 11. Säästämisen tavoitteet

Oletko sijoittanut rahaa? kysymyksen vastauksissa itseäni hämmensi ehkä sen yleisyys. Yli puolet vastaajista vastasi sijoittavansa edes jollain tavalla. Säästötili nousi tutkimuksessa selkeästi suosituimmaksi vaihtoehdoksi (KUVIO 12), ehkä sen aloittamisen helppouden vuoksi. Vastausvaihtoehtojen lisäksi hajavastauksia saivat mm. vertaislainat, sijoitusasunto sekä hevoseen sijoittaminen.

KUVIO 12. Oletko sijoittanut rahaa?

Mielestäni opiskelijat olivat hyvin selvillä *vanhempiensa sijoittamisesta*, sillä vain hieman yli kolmasosa vastasi, ettei tiedä. Vastaukset jakautuivat lisäksi mukavasti eri vaihtoehtojen välille (KUVIO 13), joka antoi sekä selkeää kuvaa yleisestä sijoituskäyttäytymisestä että antoi hyvää pohjaa jatkotutkimukselle.

KUVIO 13. Vanhempien sijoittaminen

Kuten useissa muissakin kysymyksissä, myös *kiinnostuksessa sijoittamiseen* (KUVIO 14) löyhimmin määritelty vastausvaihtoehto nousi kiinnostavimmaksi vastaajien mielestä yli 50 % osuudella. Muiden vaihtoehtojen osalta vastaukset jakaantuivat melko tasaisesti. Kiinnostus sijoittamiseen oli silti selkeästi näkyvissä, sillä vain alle 14 % vastaajista kertoi, ettei sijoittaminen kiinnosta millään tavalla.

KUVIO 14. Kiinnostus sijoittamiseen

Kyselyn taustatiedoissa tavoitteeni oli selvittää, kuinka tasaisesti kyselyyn vastanneet jakautuivat eri ryhmiin iän, sukupuolen, aloitusvuoden sekä työtilanteen mukaan. Vastaukset olivat melko odotettuja, ja jakaumat olivat tasaisia.

Vedonlyöntiosiossa tavoitteeni oli selvittää vastaajien vedonlyöntiprosessia sekä –aktiivisuutta. Vedonlyöntiprosessi oli odotetun kaltainen, sillä vain pieni osa vastaajista kertoi edes pyrkivänsä voitolliseen peliin. Vedonlyöntiaktiivisuus sen sijaan oli jopa yllättävän alhainen.

Sijoittamisen osiossa halusin tietoa vastaajien aiemmasta sijoittamisesta, vanhempien sijoittamisesta sekä kiinnostuksesta sijoittamiseen. Vastaukset olivat tutkimuksen kannalta lupaavia, sillä jopa yllättävän suuri määrä vastaajista kertoi jo sijoittaneensa.

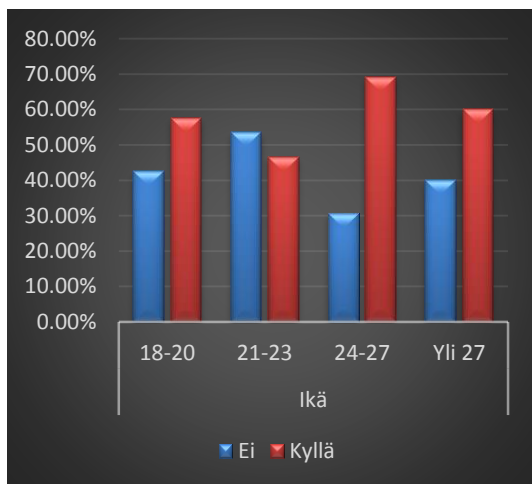
5.4 Ristiintaulukointi

Tuloksia analysoidessani tein myös ristiintaulukoinnin kyselyn tuloksista. Koska tarkoituksena oli selvittää, miten eri muuttujat vaikuttavat toisiinsa, koin ristiintaulukoinnin olevan paras vaihtoehto. Muuttujiksi valitsin aikaisemman sijoittamisen sekä kiinnostuksen sijoittamiseen. Näitä muuttujia vertailin perustietoihin, kuten ikään, aloitusvuoteen sekä sukupuoleen. Elämäntilanteen osalta valitsin muuttujiksi säästämisen sekä työtilanteen, ja vedonlyönnin osalta valitsin muuttujaksi vedonlyöntiin käytetyn rahamäärän. Ennen ristiintaulukointia annoin kaikille muuttujille numeraaliset arvot vastausvaihtoehtojen mukaan, jotta niiden vertailu toisiinsa olisi helpompaa.

5.4.1 Sijoittaminen

Analysoidessani vastauksia sijoittamisen kannalta, ristiintaulukoin edellä mainittuja muuttujia sijoittamisen yleisyyden kanssa. Tavoitteenani oli selvittää, mitkä muuttujat korreloivat eniten sijoittamisen aloittamisen kanssa. Tavoitteenani oli myös selvittää, onko vedonlyönnin aktiivisuuden sekä sijoittamisen aloittamisen välillä yhteyttä.

Odotetusti ikä näkyi selkeästi sijoittamisen aloittamisessa. Hieman yllättäen suurin ero tuli kuitenkin kahden keskimmäisen ryhmän välillä ääripäiden sijaan (KUVIO 15). Yksi selittävä tekijä saattaa olla ryhmien koko, sillä ensimmäinen ryhmä oli selkeästi suurempi, jolloin vastaukset ehkä tasapäistivät, kun taas vanhimpien vastaajien ryhmä jäi pieneksi, jolloin yksittäisen vastaajan merkitys tulokseen saattoi ylikorostua.

KUVIO 15. Iän ja sijoittamisen ristiintaulukointi

Sijoittamisen kannalta en nähnyt sukupuolten välillä juurikaan eroa. Vain noin kolmen prosenttiyksikön ero on vielä helposti selitettävissä tutkimuksen laajuudella (KUVIO 16).

KUVIO 16. Sukupuolen ja sijoittamisen ristiintaulukointi

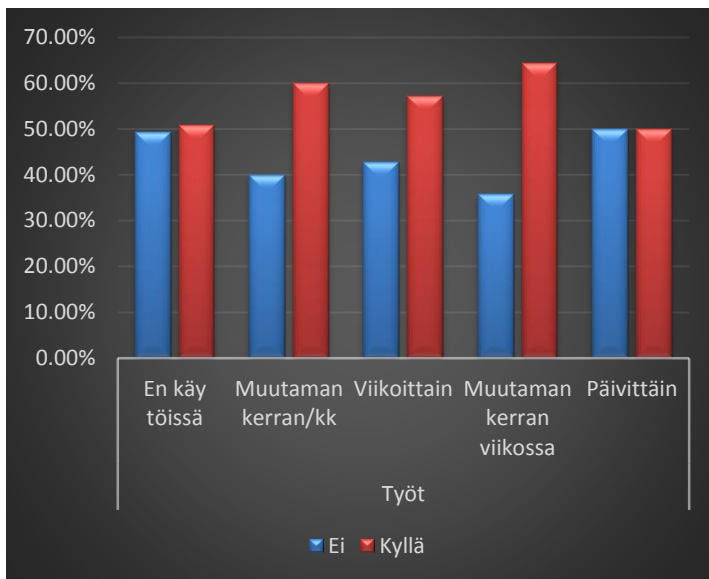
Myöskään opiskelemisen aloittaminen Centria-ammattikorkeakoulussa ei hieman yllättäen aiheuttanut juurikaan eroa sijoittamisen aloittamiseen (KUVIO 17). Tutkimusta aloittaessani odotin pidempään jatkuneiden liiketalouden opintojen olevan yksi merkittävimmistä tekijöistä kiinnostuksen lisääntymisessä ja sijoittamisen aloittamisessa. Tulos yllättää myös sen kannalta, että ero iän puolesta oli selvästi näkyvissä (KUVIO 15).

KUVIO 17. Aloitusvuoden ja sijoittamisen ristiintaulukointi

Kuten ikäkin käsittelevässä taulukossa, myös töiden osalta selkein vaihtelu näkyy keskimmaisissa ryhmissä. Ennen tutkimusta pidin hypoteesina, että töissä käyvällä nuorella olisi hieman enemmän rahaa

käytössään, jolloin myös sijoittaminen voisi olla ajankohtaista. Tämän kannalta oli hieman yllättävää huomata, että päivittäinen työskentely ei tuonut eroa vain opiskeluun keskittyviin (KUVIO 18).

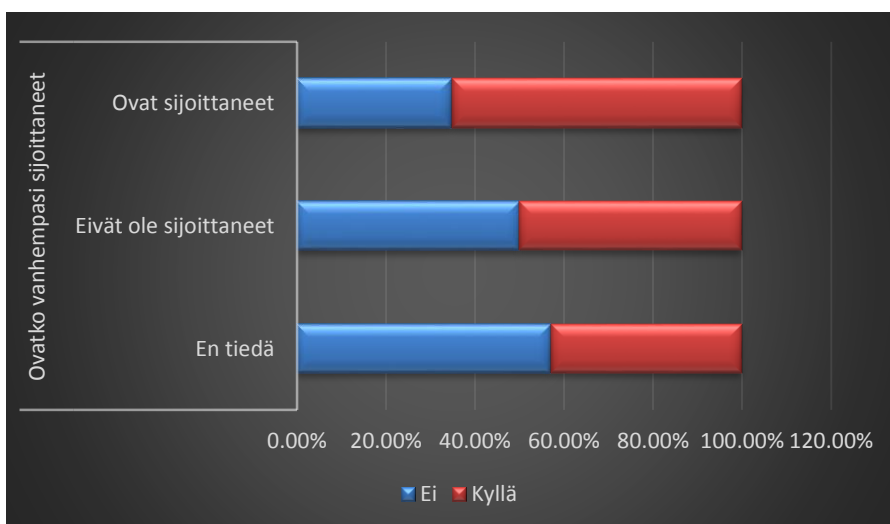
KUVIO 18. Työtilanteen ja sijoittamisen ristiintaulukointi

Mitä suuremmaksi rahankäyttö vedonlyöntiin tulee, sitä selkeämpi on myös ero sijoittavissa opiskelijoissa. Toisaalta enemmän rahaa käyttävien opiskelijoiden ryhmät jäivät hieman odotettua pienemmäksi (KUVIO 19). Pieni tilastopoikkeama tulee 10–50€ viikossa käyttävien opiskelijoiden kohdalla, kun enemmän rahaa käyttäneet opiskelijat olivat sijoittaneet epätodennäköisemmim, mutta muuten tulokset vaikuttavat seuraavan hypoteesin olettamaa vedonlyöntiin käytetyn rahamäärän sekä sijoittamisen välisestä yhteydestä.

KUVIO 19. Vedonlyöntiin käytetyn rahan ja sijoittamisen ristiintaulukointi

Myös vanhempien kiinnostuksen vaikutuksessa ero on selkeä. Tämä käy myös hyvin yhteen yhden tutkimukseni hypoteeseistä kanssa. Hieman yllättävä yksityiskohta näkyy siinä, että jos nuori ei tiedä vanhempiensa sijoittamisesta, on hän epätodennäköisempi sijoittamaan itse kuin jos nuoren vanhemmat eivät sijoita (KUVIO 20). Toisaalta tämä on hyvin perusteltavissa, sillä jos nuori kiinnostuu sijoittamisesta ja aikoo itse aloittaa, on vanhempien kokemusten kartuttaminen hyvä ensimmäinen lähtökohta.

KUVIO 20. Vanhempien sekä oman sijoittamisen ristiintaulukointi

Oman taloudenhoito näkyy selkeästi siinä, että jos säästäminen kiinnostaa, on henkilö todennäköisesti myös sijoittanut. Jos taas säästäminen ei kiinnosta, henkilö on paljon epätodennäköisempi sijoittamaan (KUVIO 21). Sijoittaminen on siis ilmeisesti sisäistetty hyvin osana säästämistä.

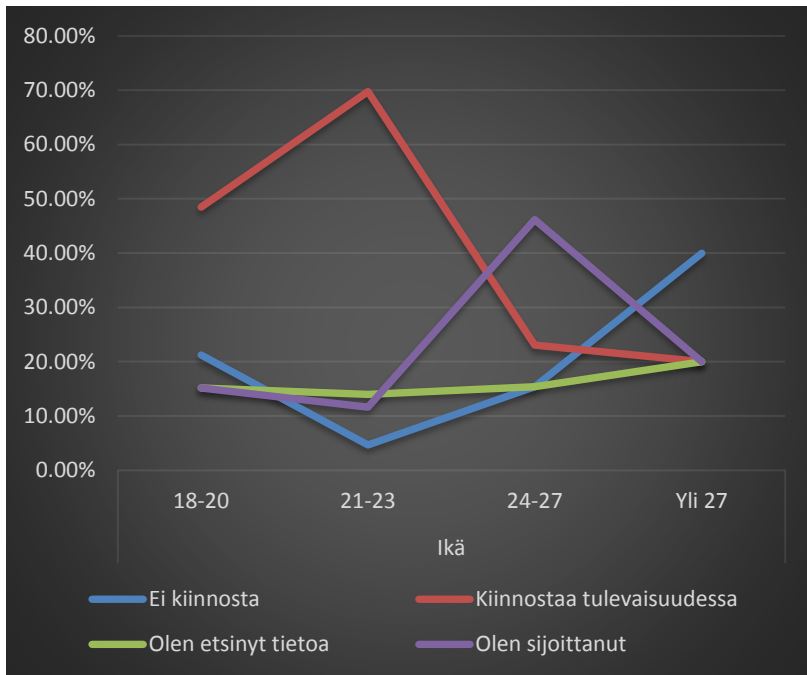
KUVIO 21. Sijoittamisen ja säästämisen ristiintaulukointi

Odotetusti vanhempien sijoittaminen, säästäminen sekä vedonlyöntiin käytetty rahamäärä nousivat selkeästi esille ristiintaulukoinnissa. Nämä muuttujat vaikuttivat omaavan selkeän positiivisen vaikutuksen vastaajan sijoittamiseen. Sen sijaan hieman yllättäen esimerkiksi opintojen aloitusvuodella ei vaikuttanut olevan juurikaan merkitystä.

5.4.2 Kiinnostus

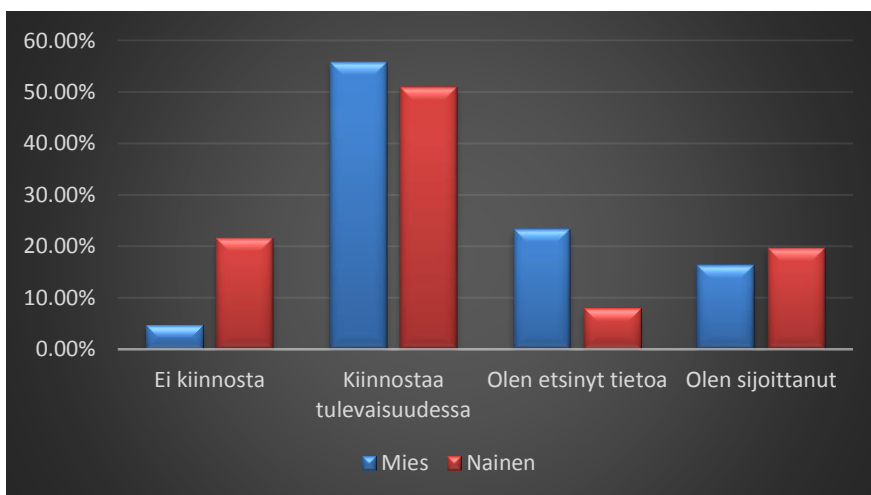
Alun perin sisällytin kiinnostuksen sijoittamiseen osaksi tutkimusta, koska ajattelin että selkeästi pienempi osa vastaajista olisi jo sijoittanut. Pelkän sijoittamisen tutkiminen olisi mielestäni vääristänyt tutkimuksen kuvaa, sillä sijoittamisen aloittaminen saattaa olla opiskelevalla nuorelle mahdotonta rahanpuutteen vuoksi, vaikka kiinnostusta olisikin. Tämän vuoksi halusin tutkia aiemman sijoittamisen lisäksi myös opiskelijoiden kiinnostusta sijoittamiseen lähitulevaisuudessa.

”Kiinnostaa tulevaisuudessa”-vaihtoehdon suosio laskee selkeästi iän myötä, osaltaan sijoittamisen aloittamisen vuoksi, osaltaan ehkä jo tehtynä päätöksenä (KUVIO 22). Parikymppisen on helppo valita ”joskus tulevaisuudessa”-kohta, mutta toisaalta hieman vanhempana osaa jo arvioida hieman kriittisemmin kiinnostustaan lähitulevaisuudessa.

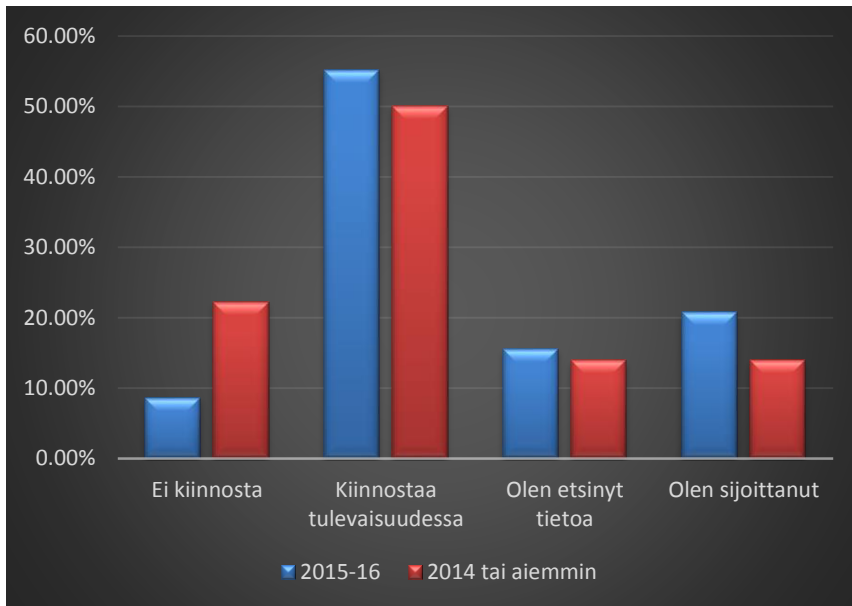
KUVIO 22. Iän ja kiinnostuksen ristiintaulukointi

Mielenkiintoisesti naisten vastaukset olivat hieman miesten vastauksia polaaraisempia. Oli mielipide sitten positiivinen tai negatiivinen, naisten vastaukset asettuivat ääripäihin miehiä useammin (KUVIO 23). Selkeästi suurin ryhmä molemmilla sukupuolilla oli kuitenkin hieman löyhemmin määritelty ”Kiinnostaa tulevaisuudessa”.

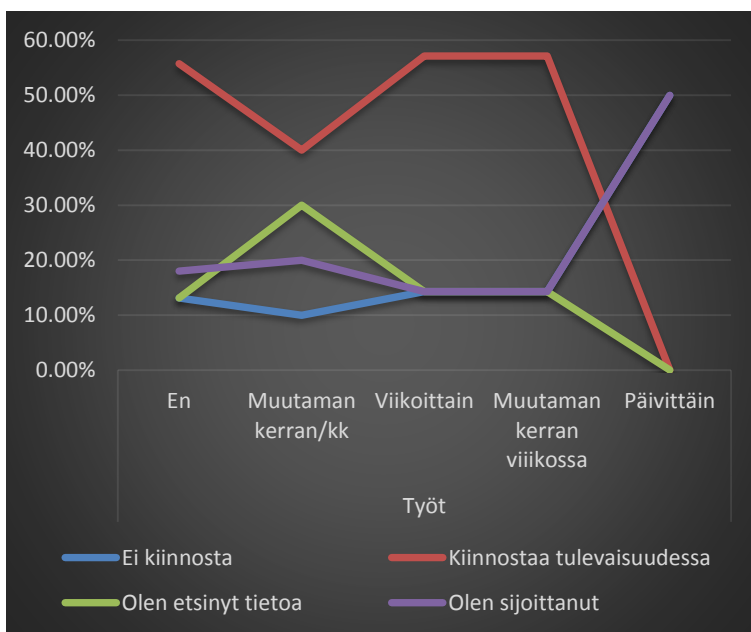
KUVIO 23. Kiinnostuksen ja sukupuolen ristiintaulukointi

Toisin kuin oletettiin, pidempään jatkuneet liiketalouden opinnot eivät vaikuttaneet positiivisesti kiinnostukseen sijoittamisesta. Tämä olikin mielestäni yksi tutkimuksen ehkä hämmäntävimpiä tuloksia (KUVIO 24). Erot olivat kuitenkin melko pieniä.

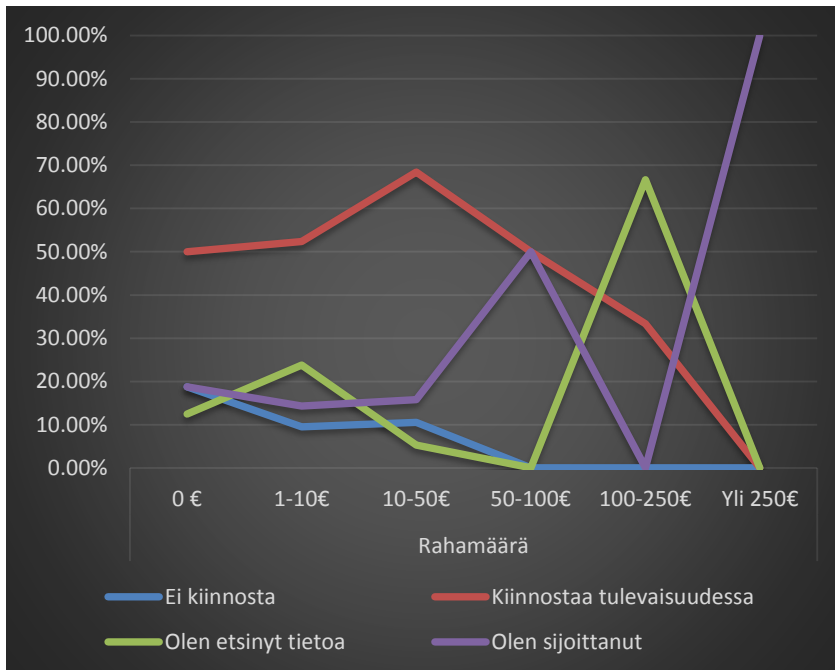
KUVIO 24. Kiinnostuksen ja aloitusvuoden ristiintaulukointi

Päivittäin töissä käyvillä vastaukset vaikuttivat polarisoituvan. Joko opiskelijat olivat jo sijoittaneet, tai asia ei heitä kiinnostanut. Muuten jälleen kerran ”kiinnostunut tulevaisuudessa” oli jokaisessa ryhmässä selkeästi suosituin vaihtoehto (KUVIO 25).

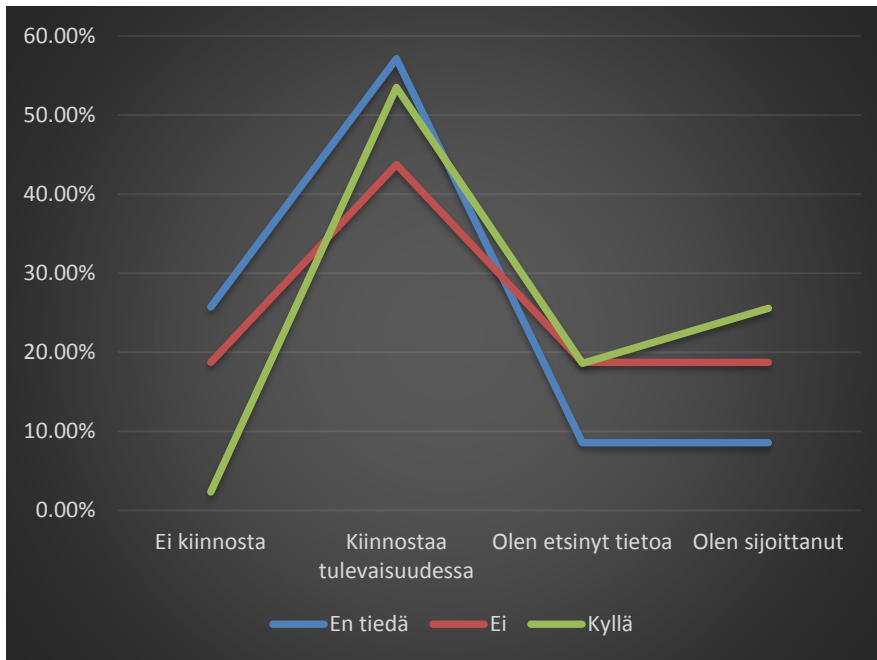
KUVIO 25. Kiinnostuksen ja työtilanteen ristiintaulukointi

Kuvio on ehkä hieman huonosti yleistettävissä, sillä viimeisimmissä rahamäärän luokissa ryhmät olivat melko pieniä. Silti oli mielenkiintoista huomata, että 50–100€ ja sitä enemmän vedonlyöntiin käyttävien joukossa ei ollut yhtään opiskelijaa, joka ei ollut kiinnostunut sijoittamisesta (KUVIO 26).

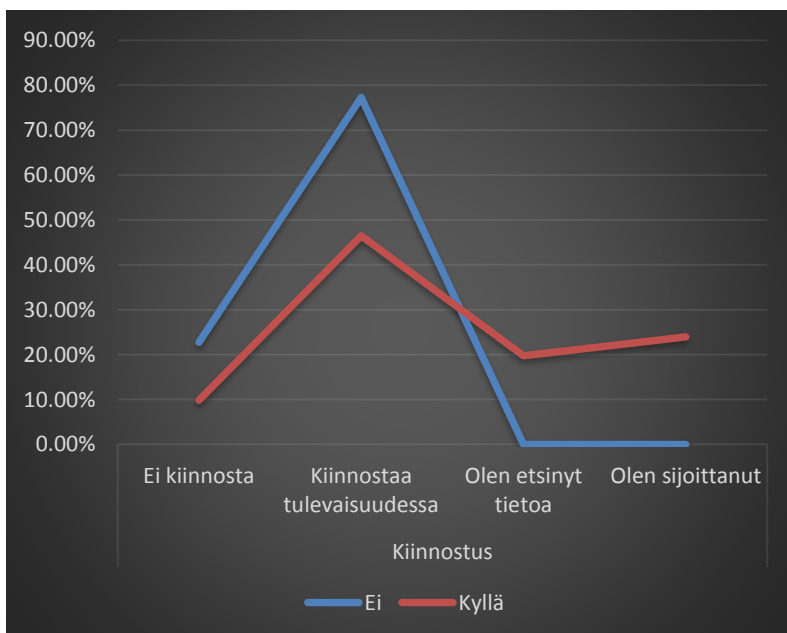
KUVIO 26. Kiinnostuksen ja vedonlyöntiin käytetyn rahan ristiintaulukointi

Samoin kuin opiskelijoiden sijoittamisessa, myös kiinnostuksessa oli nähtävissä selkeä jatkumo vanhempien sijoittamisesta opiskelijoiden kiinnostukseen (KUVIO 27). Jälleen kerran, jos nuori ei itse ollut kiinnostunut sijoittamisesta, ei hän myöskään tiennyt vanhempiensa sijoittamisesta.

KUVIO 27. Kiinnostuksen ja vanhempien sijoittamisen ristiintaulukointi

Myös säästämässä oli nähtävissä selkeä jatkumo sijoittamista koskeviin taulukoihin. Jos opiskelija säästi rahaa, oli hän myös kiinnostuneempi sijoittamisesta kuin opiskelija, joka ei säästänyt (KUVIO 28).

KUVIO 28. Kiinnostuksen ja säästämisen ristiintaulukointi

Kokonaisuutena kiinnostusta koskeva vertailu noudatti melko selkeästi samaa linjaa kuin sijoittamista koskeva vertailukin. Se, että pidempään jatkuneet liiketalouden opinnot eivät näyttäneet vaikuttavan positiivisesti kiinnostukseen sijoittamisesta tuli kuitenkin yllätyksenä. Opiskelijat vaikuttivat kuitenkin yleisellä tasolla olevan kiinnostuneita sijoittamisesta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa kokoan yhteen opinnäytetyöni tärkeimmät asiat. Teen myös johtopäätökset kyselytutkimukseni olennaisimmista seikoista ja pohdin, miten hyvin tutkimukseni hypoteesit vanhempien kiinnostuksen, pidemmällä olevien opintojen, kiinnostuksen vedonlyöntiin, kiinnostuksen säästämiseen sekä työtilanteen vaikutuksista sijoittamisen aloittamiseen tai siitä kiinnostumiseen pitivät paikkansa.

6.1 Hypoteesit

Ennen tutkimuksen alkua kehittelin viisi hypoteesia joita halusin tutkia. Näitä olivat:

- Vanhempien historia sijoittamisesta vaikuttaa opiskelijoiden kiinnostukseen
- Pidemmällä olevat opinnot lisäävät kiinnostusta
- Kiinnostus vedonlyöntiin lisää myös kiinnostusta sijoittamiseen
- Kiinnostus omaan taloudenhoitoon (säästäminen) näkyy kiinnostuksena myös sijoittamiseen
- Tämänhetkinen työtilanne vaikuttaa kiinnostukseen

Tämän lisäksi halusin tutkia myös yleisesti opiskelijoiden vedonlyönti- ja sijoituskäyttäytymistä.

6.2 Yhteenveto

Tutkimuksesta kävi ilmi, että opiskelijoiden kiinnostus sijoittamiseen oli hyvällä tasolla. Tämä tuli itselleni hieman yllätyksenä, sillä kuten teoria-osuudessa tuli ilmi, suomalaisten yleinen tietämys sijoittamisesta on melko heikkoa. Silti alle puolet (45,7 %) vastaajista kertoi, ettei ollut sijoittanut elämässään. Tämän lisäksi vain 13,8 % vastaajista kertoi, ettei ole kiinnostunut sijoittamisesta. Tämän lisäksi liiketalouden opintoihin kuuluu melko vähän sijoittamista käsitteleviä kursseja.

Vedonlyönnin osalta olin myös hieman yllättynyt siitä, kuinka vähän opiskelijat pelasivat. Kuten tuloksia analysoidessani mainitsin, tämä saattoi johtua oman kaveripiirini kiinnostuksesta, sekä vedonlyönnin hieman tarkemmasta rajauksesta pois tuuriin perustuvasta lottotyypistä uhkapelistä voittavaan vedonlyöntiin. Todennäköisesti jos olisin sisällyttänyt mukaan esimerkiksi Loton ja rahapeliautomaattien kaltaisen pelaamisen, olisi tulos ollut erilainen. Silti se, että yli puolet (51,1 %)

vastaajista kertoi, ettei harrasta vedonlyöntiä ollenkaan oli yllättävää. Muuten tulokset olivat melko hyvin linjassa ennako-odotuksiin nähden.

Hypoteeseistani ensimmäinen, eli vanhempien sijoittamisen yhteys opiskelijoiden sijoittamiseen tuntui käyvän tutkimuksen mukaan hyvin toteen. Vanhempien sijoittaminen näkyi selvästi sekä nuorten sijoittamisessa että kiinnostuksessa sijoittamiseen.

Sen sijaan pidempään jatkuneiden liiketalouden opintojen yhteys sijoittamiseen jäi odotettua pienemmäksi. Päinvastoin kuin ennen tutkimusta olin ajatellut, myöhemmin aloittanut vuosikurssi vaikutti olevan sekä kiinnostuneempi sijoittamisesta että todennäköisemmin jo sijoittanut. Yhtenä vaikuttavana tekijänä voi olla sijoittamista käsittelevien kurssien vähyys.

Vedonlyöntiin käytetty rahamäärä sen sijaan tuntui jälleen korreloivan hyvin sijoittamisesta kiinnostumisen kannalta. Enemmän pelaavat opiskelijat olivat selkeästi aktiivisempia sijoittamaan.

Myös säästäminen tuntui korreloivan hyvin sijoittamisen kanssa. Vain kaksi vastaajaa jotka olivat sijoittaneet, kertoivat etteivät säästä. Tämän lisäksi myös kiinnostuksessa sijoittamiseen vastaukset jakaantuivat kahteen ensimmäiseen vaihtoehtoon, eli ”ei kiinnosta” tai ”kiinnostaa tulevaisuudessa”. Sen sijaan sijoittamisen kannalta merkittävämpiä vaihtoehtoja, kuten ”Olen etsinyt tietoa” tai ”Olen jo sijoittanut” ei tullut yhtään.

Opiskelijan työtilanne sen sijaan ei tuntunut vaikuttavan paljoakaan sijoittamiseen tai kiinnostukseen asiaa kohtaan.

Tutkimuksen valideetti ja reliabiliteetti olivat mielestäni vahvat, sillä saamani palautteen mukaan tutkimuksen kysymykset olivat helposti ymmärrettävissä. Tämän lisäksi vastausten anonymiteetilla pyrittiin vähentämään mahdollisuutta siihen, että vastaaja pyrkisi vastaamaan ”kaunistellen”. Tutkimus pyrittiin tekemään myös mahdollisimman samanaikaisesti eri ryhmille, jotta esimerkiksi ennakkotiedot sekä asenteet tutkimuksesta olisivat mahdollisimman vähäisiä. Näin pyrin rajaamaan pois mahdollista ryhmäajattelua.

Tämän lisäksi tutkimuksen vastausprosentti oli loistava. Paikalla olleista opiskelijoista kaikki vastasivat kyselyyn, enkä analysointivaiheessa joutunut hylkäämään yhtäkään lomaketta puutteellisenä. Tämän vuoksi kysely vastasi luotettavasti kohderyhmän vedonlyönti- ja sijoituskäyttäytymistä.

Tutkimusta tehdessäni keskityin alussa ehkä liikaakin kokoamaan vahvaa teoriapohjaa niin vedonlyönnin kuin sijoittamisen osalta ilman sen tarkempaa rajausta. Tähän haaskaantui todella paljon aikaa, jonka olisin voinut käyttää tehokkaamminkin. Vasta kyselyä tehdessäni huomasin rajauksen olleen aivan liian löyhä, ja aloin jättämään joitain osioita pois.

Itse kysely meni mielestäni hienosti, ja olin tyytyväinen varsinkin vastauksien määrään. Kyselystä saamani palautteen mukaan kysymykset ja vastausvaihtoehdot olivat selkeitä ja johdonmukaisia. Tämän vuoksi myös tulosten analysointi koneellisesti oli helppoa.

6.3 Opinnäytetyön seminaarin johtopäätökset

Esitin opinnäytetyöni Nuori Sijoittaja 2016-seminaarissa Kokkolassa Talonpojankadun kampuksella (LIITE 2). Osallistujia seminaarissa oli yli 100 henkeä, joiden joukossa olivat muun muassa Osakesäästäjien keskusliiton toiminnanjohtaja Henri Huovinen, OP Keski-Pohjanmaan varainhoitaja Henrik Rimpilä sekä Kokkolanseuden Arvopaperisäästäjien edustajia.

Tutkimuksen tulokset herättivät mielenkiintoa ja keskustelua jatkotutkimuksesta. Koska opiskelijat ovat usein sijoittamisessa hieman ”unohdettu” kohderyhmä, heräsi tilaisuudessa kysymys tulosten yleistettävyydestä opiskelijoihin Suomessa. Tämä voisi olla mahdollinen jatkotutkimuksen kohde. Opinnäytetyön tuloksien pohjalta sijoittaminen kiinnostaa nuoria opiskelijoita. Osakesäästäjien ajatus olikin toteuttaa markkinointia myös nuorille, erityisesti ammattikorkeakoulu-opiskelijoille.

LÄHTEET

ComeOn! 2016. Promootiot. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.comeon.com/fi/promootiot/>. Viitattu 10.5.2016

ESBC 2015. Kellyn kaava. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://esbc.fi/info/kelly/>. Viitattu 28.12.2015

Finanssivalvonta 2014. Sijoitusrahastot. Riskit. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Riskit/Pages/Default.aspx>. Viitattu 02.02.2016

Geemedia 2016. Betsaustaktiikan saloja. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://geemediasports.com/betsaustaktiikan-saloja/> Viitattu 1.06.2016

HC TPS 2016. HC TPS:n osakeanti päätökseen. Panoksia urheilupuolen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://hc.tps.fi/uutiset/ajankohtaista/hc-tpsn-osakeanti-paatokseen-panoksia-urheilupuolen-pitkajanteiseen-kehittamiseen/>. Viitattu 10.02.2016

Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>. Viitattu 06.03.2016.

Helenius, E. 2009. Vedonlyönnin käsikirja. Hämeenlinna: Minerva kustannus OY

Herrala, O. 2015. Suomalaisten sijoitustietämys on surkeaa. Kauppalehti. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kauppalehti.fi/uutiset/suomalaisten-sijoitustietamys-erittain-huonoa/nnMnBmq>. Viitattu 11.1.2016

Herrala, O. 2016. Nokian Renkaat manipuloinut testituloksia vuosia. Kauppalehti. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.kauppalehti.fi/uutiset/nokian-renkaat-viilannut-testituloksia/E5tExWWZ>. Viitattu 28.02.2016

Hurri, J. 2006. Hajautus pienentää sijoituksen riskiä. Taloussanomat. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.taloussanomat.fi/oma-raha/2006/09/29/hajautus-pienentaa-sijoituksen-riskia/200616443/139> Viitattu 08.06.2016

- Hyytinen, T. 2015. MOT teki vihjeseurannan – julkkisten vihjeet osuivat huonosti. YLE. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/03/16/mot-teki-vihjeseurannan-julkkisten-vihjeet-osuivat-huonosti> Viitattu 08.06.2016
- Hämäläinen, K. 2003. Osakesijoittajan opas. Voitot/kriteerit/riskit/verotus. Hämeenlinna: Kustannusosakeyhtiö Tammi
- Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2002. Ammattimainen sijoittaminen. Helsinki: Kauppakaari
- Kesä 2015. Erikoinen vedonlyöntikohde: Kaatuuko Suomen Hallitus? Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kesa.fi/uutiset/erikoinen-vedonlyontikohde-kaatuuko-suomen-hallitus/>. Viitattu 10.12.2015
- Laakso, L. 2014. Buffett: Hajautus yliarvostettua, sijoita ikuisesti. Kauppalehti. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.kauppalehti.fi/uutiset/buffett-hajautus-yliarvostettua--sijoita-ikuisesti/5ATap8ef>. Viitattu 01.03.2016
- Maksimainen, H. 2014. Opettaja rikastui sijoittamalla. Helsingin Sanomat. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.hs.fi/raha/a1411738640126> Viitattu 15.1.2016.
- Nordea 2016. Säännöllisen säästämisen laskin. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/saastot/sijoittaminen/saannollisen-saastamisen-laskin.html>. Viitattu 02.02.2016
- Oddsportal. 2015. Los Angeles Clippers – Golden State Warriors. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.oddsportal.com/basketball/usa/nba/los-angeles-clippers-golden-state-warriors-S0mgD7V4/>. Viitattu 07.12.2015
- Osuuspankki 2015. Kotipizza Group Oyj:n merkintähinta muutettiin 5,00 euroon osakkeelta. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kotipizza-group-oyj-n-merkintahinta-muutettiin-5-00-euroon-osakkeelta?cid=151859811&srcpl=3>. Viitattu 05.02.2016
- Paasi, M. (12.04.2014). 35 vuoden eläkesäästöt kymmenessä vuodessa? [Blogikirjoitus] Saatavilla: <http://www.nordnetblogi.fi/35-vuoden-elakesaastot-kymmenessa-vuodessa-2/12/04/2014/>. Viitattu 15.1.2016

- Pudas, M. 2015. 22-vuotias löi eurolla vetoa - voitti 25 000!. Iltalehti. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.iltalehti.fi/vedonlyontiravit/2015111220651662_cz.shtml. Viitattu 24.2.2016
- Pörssisäätiö 2015. Osakeopas. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://data.multiweb.fi/magazine/porssisaatio/osakeopas-2015/#p=5>. Viitattu 12.1.2016
- Pörssisäätiö 2016a. Markkinariski. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/dictionary/markkinariski/> Viitattu 08.06.2016
- Pörssisäätiö 2016b. Yritysriski. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/dictionary/yritysriski/> Viitattu 08.06.2016
- Pörssisäätiö 2016c. Syklinen osake. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/dictionary/syklinen-osake/> Viitattu 08.06.2016
- Rajamäki, T. 2015. Volkswagenin päästöskandaali laajeni bensiinimoottoreihin. Helsingin Sanomat. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.hs.fi/autot/a1446534008070> Viitattu. 15.02.2016
- Saukkonen, P. 2010. Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineistot. Yleistä tutkimusmenetelmistä. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.mv.helsinki.fi/home/psaukkon/tutkielma/Tutkimusmenetelmat.html>. Viitattu 05.03.2016
- Sijoittaja 2015. Hyvätuottoisia osakestrategioita. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.sijoittaja.fi/sijoita-fiksummin/paranna-tuottoa/hyvatuottoisia-osakestrategioita/>. Viitattu 04.03.2016
- Sijoitus 2014. Näin ryhdyt osakesäästäjäksi. 10 vinkkiä. Www-dokumentti. Saatavilla: http://www.sijoitus.org/sijoitusvinkit/10_vinkkia_osakesaastajalle.php. Viitattu 02.02.2016
- Suomen pankki 2015. Yrityslainakannan kasvuvauhti Suomessa nopeaa verrattuna muihin euromaihin. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/tase_ja_korko/pages/rati_30_1_14_fi.aspx. Viitattu 12.1.2016
- Taanila, A (22.10.2013). Kokeellinen tutkimus. [Blogikirjoitus] Saatavissa: <https://tilastoapu.wordpress.com/tag/ulkoinen-validiteetti/>. Viitattu 10.03.2016
- Taanila. A (30.04.2014). Mittaamisen luotettavuus. [Blogikirjoitus] Saatavissa: <https://tilastoapu.wordpress.com/tag/reliabiliteetti/>. Viitattu 10.03.2016

- Taloussuomi 2015. Osakesijoittaminen. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.taloussuomi.fi/sijoitus/osakesijoittaminen>. Viitattu 05.02.2016
- Tamminen, S. (15.06.2014). Kuinka aloittaa sijoittaminen? [Blogikirjoitus] Saatavilla: <http://rahanainen.blogspot.fi/2014/06/kuinka-aloittaa-sijoittaminen.html>. Viitattu 15.1.2016
- Toto 2015. Toto-pelien säännöt. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.toto.fi/toto-pelit/toto-pelien-saannot>. Viitattu 11.12.2015
- UNIBETFinland 2015. Hetkinen – NFL 2015–2016 2015. [Videotiedosto] Saatavissa: https://www.youtube.com/watch?v=_mbvgqy8Vhg. Viitattu 18.11.2015
- Vedonlyönti 2016. Tasoitusveto. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://xn--vedonlynti-kcb.com/tasoitusveto/> Viitattu 1.6.2016
- [Veikkaus 2015a](#). Vakio. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.veikkaus.fi/fi/vakio>. Viitattu 07.12.2015
- [Veikkaus 2015b](#). Pitkäveto. Tietoa ja säännöt. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.veikkaus.fi/fi/pitkaveto?hae=jaakiekkoko#!/ohjeet/pitkavedon-saannot>. Viitattu 11.12.2015
- [Veikkaus 2015c](#). Tulostaveto. Tietoa ja säännöt. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.veikkaus.fi/fi/tulosveto#!/ohjeet>. Viitattu 11.12.2015
- [Veikkaus 2015d](#). Moniveto. Tietoa ja säännöt. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.veikkaus.fi/fi/moniveto#!/ohjeet>. Viitattu 11.12.2015
- [Veikkaus 2015e](#). Voittajaveto. Tietoa ja säännöt. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.veikkaus.fi/fi/voittajaveto#!/ohjeet>. Viitattu 11.12.2015
- Veikkaushuone 2015. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.veikkaushuone.com/kampanjat> Viitattu 20.11.2015.
- Veikkaussivut 2015. Vedonlyönti. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.veikkaussivut.com/vedonlyonti>. Viitattu 28.12.2015

Virtanen, M. & Vänni, M. 2005. Suomalaisten vedonlyöjien käyttäytyminen. Sijoittajia vai pelureita? Tampereen yliopisto, Taloustieteiden laitos. Laskentatoimi Pro Gradu-tutkielma. Saatavissa: <http://www.ylikerroin.com/file/ProGraduVirtanenVanni.pdf>. Viitattu 18.11.2015

Vuoksenmaa, J., Kuronen, A. & Nåls, J. 1999. Urheiluviedonlyönti. Voittajan opas. Jyväskylä: Gummerrus kirjapaino OY

Wikipedia 2015a. Fixed-odds betting. Www-dokumentti. Saatavissa: https://en.wikipedia.org/wiki/Fixed-odds_betting. Viitattu 3.12.2015

Wikipedia 2016a. Affiliate marketing. Www-dokumentti. Saatavissa: https://en.wikipedia.org/wiki/Affiliate_marketing Viitattu 08.06.2016

Wikipedia 2016b. Urheiluviedonlyönti. Panostaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Urheiluviedonlyönti%C3%B6nti#Panostaminen>. Viitattu 5.1.2016

Wikipedia 2016c. Martingaalistrategia. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Martingaalistrategia>. Viitattu 5.1.2016

Wikipedia 2016d. Talletussuoja Suomessa. Www-dokumentti. Saatavissa: https://fi.wikipedia.org/wiki/Talletussuoja#Talletussuoja_Suomessa Viitattu 12.05.2016

Wikipedia 2016e. Johdannaiset. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Johdannainen>. Viitattu 10.2.2016

Ylikerroin 2013. Martingale systeemi. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ylikerroin.com/forum/viewtopic.php?f=10&t=39651>. Viitattu 5.1.2016

Ylikerroin 2015a. Odotusarvo – Tärkein mittari voitollisessa vedonlyönnissä. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ylikerroin.com/opaat/vedonlyönti/odotusarvo-tärkein-mittari-voitollisessa-vedonlyönnissä> Viitattu 1.6.2016

Ylikerroin 2015b. Arbitraasilaskin. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ylikerroin.com/tykalut/panostus/arbitraasilaskin>. Viitattu 28.12.2015

Ylikerroin 2016. Viisi tapaa voittaa vedonlyönnistä. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ylikerroin.com/opaat/vedonlyönti/viisi-tapaa-voittaa-vedonlyönnistä>. Viitattu 5.1.2016

LIITTEET

LIITE 1. Kyselylomake

Kysely

1. Ikä?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ 18-20
- ☐ 21-23
- ☐ 24-27
- ☐ Yli 27

2. Milloin olet aloittanut liiketalouden opiskelusi?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ 2015-16
- ☐ 2014 tai aiemmin

3. Sukupuoli?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Mies
- ☐ Nainen

4. Kuinka usein harrastat vedonlyöntiä?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Satunnaisesti
- ☐ 1-2 krt/viikko
- ☐ 3-4krt/viikko
- ☐ Päivittäin
- ☐ En harrasta

5. Kuinka paljon käytät kuukausitasolla rahaa vedonlyöntiin?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ 1-10€
- ☐ 10-50€
- ☐ 50-100€
- ☐ 100-250€
- ☐ Yli 250€

6. Pidätkö kirjaa peleistäsi?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä
☐ En

7. Koetko olevasi voitolla?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä
☐ En
☐ En tiedä

8. Mikä on tavoitteesi vedonlyönnissä?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ammattimainen pelaaminen/lisätulo
☐ Harrastus
☐ Jännitys urheilun/muun seuraamiseen

9. Kuinka paljon kulutat keskimäärin aikaa vedonlyöntiin viikossa?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ 1-2h
☐ 3-5h
☐ 6-10h
☐ Enemmän

10. Säästätkö tällä hetkellä rahaa?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Pankkitilillä
☐ Rahastoilla
☐ Osakkeilla
☐ Säästöttilillä
☐ En säästä

11. Onko sinulla tavoite jonka vuoksi säästät?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Ulkomaanmatka
☐ Ensimmäinen asunto
☐ Tulevaisuus
☐ Pahan päivän varalle
☐ Muu:

12. Oletko sijoittanut rahaa?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Rahastoihin
- ☐ Osakkeisiin
- ☐ Säästötilille
- ☐ En ole
- ☐ Muu:

13. Tiedätkö vanhempiesi sijoittavan?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Rahastoihin
- ☐ Osakkeisiin
- ☐ Säästötilille
- ☐ Vanhempani eivät sijoita
- ☐ En tiedä
- ☐ Muu:

14. Käytkö tällä hetkellä töissä?

Merkitse vain yksi solkio.

- ☐ Päivittäin
- ☐ Muutaman kerran viikossa
- ☐ Viikoittain
- ☐ Muutaman kerran kuukaudessa
- ☐ En käy töissä

15. Oletko kiinnostunut sijoittamisesta?

Merkitse vain yksi solkio.

- ☐ Olen jo sijoittanut
- ☐ Olen etsinyt tietoa, mutta en ole vielä sijoittanut
- ☐ Ei kiinnosta
- ☐ Kiinnostaa tulevaisuudessa

LIITE 2. Esite Nuori Sijoittaja 2016-seminaarista

Nuori Sijoittaja 2016

Tiistaina 19.4.2016 klo 14-16
Centria-ammattikorkeakoulu, auditorio,
Talonpojankatu 2, Kokkola

Oletko joskus miettinyt sijoittamista? Tavoitteesi voi olla tietyn summan, pitää puskurirahastoa pahan päivän varalle tai jäädä eläkkeelle aikaisemmin. Voit aloittaa säästämisen jo muutamalla kymppillä kuussa!

OHJELMA

Osakesijoittaminen tutuksi

Analyytikko Henri Huovinen, Osakesäästäjien keskusliitto

Johdatus sijoittamiseen

Varainhoitaja Henrik Rimpilä, OP Keski-Pohjanmaa

Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoituskäyttätyminen

Tradenomiopiskelija Esko Peltonen, Centria-ammattikorkeakoulu

Nuori Sijoittaja 2016 -tapahtumassa saat kattavan infopaketin sijoittamisesta sekä varmuutta ja kipinän alkaa sijoittajaksi! Tapahtumaan on vapaa pääsy, ja se on suunnattu kaikille sijoittamisesta kiinnostuneille nuorille. Tapahtuman järjestävät yhteistyössä Centria-ammattikorkeakoulu ja Kokkolan seudun arvopaperisäästäjät.